

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 22 (423)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
26 листопада 2016 року

НА ЧАСІ

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

ВАЖЛИВО СФОРМУВАТИ ТАКУ СИСТЕМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ, ЩОБ КОМФОРТНО БУЛО ПРАЦЮВАТИ ЛІКАРЯМ, А ПАЦІЄНТИ МОГЛИ ОТРИМУВАТИ ЯКІСНУ ТА ВЧАСНУ МЕДДОПОМОГУ

**«КРУГЛИЙ СТІЛ» КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ВІДБУВСЯ В ТДМУ**

У Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського 21 листопада Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я провів «круглий стіл» на тему «Законодавчі ініціативи в охороні здоров'я — ключ до побудови нової національної системи охорони здоров'я України» під головуванням очільниці комітету Ольги Богомолець. У медичному форумі взяли участь

на — обговорити запропоновані комплексні законодавчі ініціативи, які покликані стати фундаментом створення в Україні сучасної національної системи охорони здоров'я європейського зразка. Ухвалення системної законодавчої бази — головний рушій прогнозованої, корисної для українців реформи. Комітет вніс на розгляд парламенту пакет україноактуальних, потрібних для реформи системоутворюю-

Народний депутат України Олег Мусій зазначив, що три роки тому Міністерство охорони здоров'я України сформуло та обговорило Концепцію побудови нової системи охорони здоров'я. «Сьогодні ми з вами обговорюватимемо нові фундаментальні закони в медичній галузі, аби ця концепція та реформа набули розвитку у впровадженні. Законодавчі акти, які розглядатимемо, да-

Олена ХАНЕНКО — студентка 2 курсу медичного факультету.

Стор. 6

члени профільного парламентського комітету, представники Міністерства охорони здоров'я України, міжнародних організацій, депутати рад різних рівнів, заступники голів обласних державних адміністрацій, ректори вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації, керівники органів управління охорони здоров'я міст обласних центрів, експерти, представники ЗМІ та громадських організацій.

Перед початком роботи Ольга Богомолець і голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна виконали почесну місію — вручили професору ТДМУ Михайлові Гнатюку документи та нагрудний знак, що засвідчують присвоєння звання заслуженого працівника освіти України.

За словами голови Комітету Ольги Богомолець, мета зібран-

чих законопроектів. «Нам дуже важливо сформувати таку систему охорони здоров'я в нашій державі, щоб комфортно було працювати лікарям і щоб пацієнти отримували якісну та вчасну медичну допомогу. Нам важливо почути вашу думку та спільно сформувати законодавчу базу», — додала Ольга Богомолець.

Під час «круглого столу» обговорювали проекти таких законів, як «Про засади державної політики в охороні здоров'я», «Про організацію медичного обслуговування населення», «Про лікарські засоби та інші» та інші. Йшлося й про реформу судмедекспертизи, яка відбудеться наступного року. В її рамках буде впроваджено таке поняття, як «лікарська помилка». Це буде зроблено з метою підвищення відповідальності медиків.

ють чітку відповідь на запитання: «Яку модель медицини будуватимемо?». З впевненістю скажу: йдемо до впровадження бюджетно-страхової моделі», — звернув увагу Олег Мусій.

Він додав, що в проекті Закону «Про медичне обслуговування населення» чітко прописано, яким чином фінансуватимуть галузь охорони здоров'я на різних рівнях. Наприклад, первинний рівень будуть фінансувати громади, вторинний — районні та обласні державні адміністрації, третинним рівнем повинна опікуватися держава. За його словами, у проекті Закону «Про громадське здоров'я», нарешті, передбачено профілактику й збереження здоров'я на відміну від традиційного лікування. (Продовження на стор. 2)

ОГОЛОШЕННЯ

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС
НА ВАКАНТНІ МІСЦЯ
ЗА ДЕРЖАВНИМ
ЗАМОВЛЕННЯМ**

на медичному факультеті зі спеціальності «Лікувальна справа» — 2 місця.

Студенти, які навчаються за кошти фізичних або юридичних осіб,

мають право подати декану факультету:

- заяву на ім'я ректора університету щодо участі в конкурсі із зазначенням мотивації переводу;
- довідку про успішність за період навчання;
- копії документів, що дають право на отримання соціальних пільг;
- довідку про участь студента в науковому або громадському житті (факультету) університету, країни.

До участі в конкурсі не допускають студентів, які порушували правила внутрішнього розпорядку.

Термін подачі документів — 2 тижні з дня оголошення.

ВАЖЛИВО СФОРМУВАТИ ТАКУ СИСТЕМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ, ЩОБ КОМФОРТНО БУЛО ПРАЦЮВАТИ ЛІКАРЯМ, А ПАЦІЄНТИ МОГЛИ ОТРИМУВАТИ ЯКІСНУ ТА ВЧАСНУ МЕДДОПОМОГУ

«КРУГЛИЙ СТІЛ» КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ВІДБУВСЯ В ТДМУ

(Закінчення. Поч. на стор. 1)
«Громадяни також повинні бути відповідальними за власне здоров'я. Формувати культуру здорового способу життя й збереження здоров'я потрібно із сім'ї та дитсадка», – наголосив Олег Мусій.

Пан Олег також висловив подяку адміністрації ТДМУ за створення умов для роботи.

найомив з кроками, які здійснила облрада зокрема та край загалом у напрямку впровадження медичної реформи. «Галузі охорони здоров'я нині в області надають неабияке значення, – наголосив Віктор Вікторович. – Уже немає потреби когось переконувати в тому, що в країні є нагальна потреба у впровадженні реформи охорони здо-

регулювати забезпечення доступності для населення ліків. Важливим чинником впровадження змін є відповідальність пацієнта за власне здоров'я та відповідальне ставлення до нього, справедлива оплата праці лікаря за виконану роботу та чітке виокремлення його відповідальності та прав. Нова ефективна модель медичної послу-

Віктор Овчарук також зазначив, що в області відкрито хоспіс, виділено 21 мільйон гривень на створення сучасного кардіологічного центру та триває робота щодо відновлення мережі комунальних аптек.

Ректор Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професор Михайло Корда наголосив

щень і змін у цій роботі. Наступного року повинно відбутися спільне слухання Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я та Комітету освіти, на які будуть винесені питання медичної освіти. Дякую за цю ініціативу Ользі Богомолець. Зі свого боку скажу, що Тернопільський державний медичний університет долучиться до

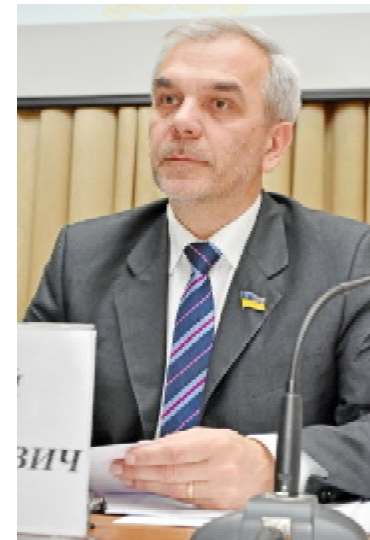
(Зліва направо): **Михайло ГНАТЮК**, професор ТДМУ, **Степан БАРНА**, голова Тернопільської ОДА, **Ольга БОГОМОЛЕЦЬ**, народний депутат України

Очільник облдержадміністрації Степан Барна зазначив, що будь-який приїзд високопосадовців на Тернопілля свідчить про те, що наш край є визначальним у формуванні того чи іншого напрямку державницької політики. «Мене нині найбільше цікавить механізм формування госпітальних округів, адже важливим є планування розвитку галузі охорони здоров'я в нашій області. Докладаємо чимало зусиль, щоб покращити третинний рівень надання медичної допомоги: завершено реконструкцію перинатального центру, триває робота над реконструкцією інфекційного відділення, плануємо створити сучасні кардіоцентр і діагностичний центр. Хочу додати, що цього року спрямували 120 мільйонів гривень на придбання лікарських засобів. Відповідно ціна на медикаменти для нас також є важливою. Тернопільська область є лідером у формуванні громад. У нас постає питання щодо управління охороною здоров'я на місцях – цим буде займатися громада чи районні державні адміністрації?», – зазначив Степан Барна.

Голова Тернопільської обласної ради Віктор Овчарук привітав учасників форуму та оз-

ров'я як запоруки надання якісних медичних послуг у галузі. Водночас маємо добре усвідомлювати: будь-які реформи мають бути підкріплені фінансово. Тому мовити про впровадження реформ без відображення їх у бюджеті немає сенсу. Також без відповідної законодавчої бази будь-які кроки у напрямку реформування – недоречні. Закони, що напрацьовуються, мають містити у собі засади щодо запровадження єдиного, універсального, комплексного підходу до державної політики охорони здоров'я, організації та фінансування медичного обслуговування населення, управління його якістю, а також

має передбачати її уніфікацію для будь-якої верстви населення. Насамперед для того, щоб зробити її доступною. Необхідно не пропустити поза увагою медичну діяльність у сільській місцевості та належне забезпечення там кадровими ресурсами системи охорони здоров'я. І наостанок: мусимо бути твердо переконані, що розвиток охорони здоров'я має бути в інтересах громадян і держави, треба турбуватися про захищеність цього процесу від суб'єктивних впливів, хаотичного руху непрофесійних людей і впливу політичних сил. Запорукою успішного впровадження буде системне бачення реформ з чіткою послідовністю та етапністю кроків для її втілення».

Віктор ОВЧАРУК, голова Тернопільської облради

Олег МУСІЙ, народний депутат України

Михайло КОРДА, ректор ТДМУ, професор

Юрій ЮРИК, заступник голови Тернопільської ОДА

на тому, що медицина як галузь потребує змін і реформ. На його думку, проведення подібних заходів є вкрай актуальним, адже завдяки активній участі представників різних регіонів було внесено низку поправок до проектів вищезгаданих законів. «Бажаю, щоб ці законопроекти були прийняті й допомогли покращити діяльність галузі охорони здоров'я. Мене ж як представника вищої медичної освіти цікавлять зміни у цьому напрямку. Два роки поспіль працюємо за новим Законом «Про вищу освіту». Вже є деякі зрушення, але все ще треба певних покращень і змін у цій роботі.

цього процесу всіма своїми інтелектуальними та методологічними можливостями для розробки нових законів для медичної освіти», – запевнив Михайло Михайлович.

Ольга Богомолець додала, що в Комітеті також є кілька ініціатив, які мають підтримку й потребують впровадження. Це стосується програми «Антибіотик за рецептом», яка допоможе уникнути самолікування відповідними препаратами. Вона також зазначила, що Тернопільщина свого часу відстояла педіатричну службу. За її словами, нині є потреба в цих фахівцях, доки сімейна медицина вийде на відповідний рівень. «Держава піклуватиметься про те, щоб у регіонах були ті медичні заклади, які вкрай необхідні. Наприклад, в кожному районі має бути хоспіс на 40 ліжок. Наразі на 490 районів діє лише 20 хоспісів. Людина має народжуватися в гідних умовах і гідно йти з життя. Також буде сформовано базовий перелік медичних послуг, які гарантовано надаватиме держава», – зазначила Ольга Богомолець.

Після виступів та обговорень, плідної дискусії учасники «круглого столу» прийняли відповідні рекомендації.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

ТДМУ У КОЛІ ПОТЕНЦІЙНИХ ЗАЯВНИКІВ ПЕРШОГО НАБОРУ ПРОПОЗИЦІЙ У РАМКАХ ПРОГРАМИ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

У Тернополі й водночас у Володимирі-Волинському, Пінську та Перемишлі спільний технічний секретаріат Програми трансграничного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 зорганізував семінар з першого набору пропозицій для потенційних заявників.

До нашого міста на зустріч приїхали Лоліта Гедо — програмний менеджер спільного технічного секретаріату у Варшаві та Олена Зубрицька — старший експерт представництва спільного технічного секретаріату у Львові. До слова, в Білорусі представництво спільного технічного секретаріату розташоване у Бресті.

(Зліва направо): **Юлія ПОЧИНОК, Марія ШКІЛЬНА, Марія МАРУЩАК, Наталія ЗАВІДНЮК**

Тернопільський державний медичний університет імені І.Горбачевського представили завідувач кафедри функціональної діагностики та клінічної патофізіології Марія Марущак, доцент кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами Марія Шкільна й Наталія Завіднюк, а також фахівець відділу міжнародних відносин Юлія Починок.

Кожен учасник семінару отримав посібник для аплікантів, основні положення першого конкурсу проектних заявок, брошуру з основними фактами й положеннями програми, а також регіональну брошуру

Рівненської, Івано-Франківської та Тернопільської областей з відомостями про результати проектів у регіонах і про проекти, які втілюють.

Упродовж семінару учасники мали змогу довідатися про тонкощі змістової складової заповнення концептуальної записки, складання бюджету проекту, а також процедури оцінки. Дізнатися про особливості оцінювання проектів від осіб, які це безпосередньо будуть робити, було дуже важливою частиною заходу. Учасники оцінили концептуальну записку й уже повної форми заявки.

ПОСВЯТА В ЛІЦЕЇСТИ

У Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського 11 листопада відбулася урочиста посвята учнів десятого класу ТНВК

Пам'ятайте, що в майбутньому будете постійно служити найголовнішому — збереженню життя та здоров'я людини. Ці дві цінності є одними з найважливі-

добрах у житті!», — звернувся Аркадій Шульгай.

Майбутніх лікарів також привітав проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи,

Аркадій ШУЛЬГАЙ, проректор ТДМУ, професор

професор Степан Запорожан, який звернув увагу на здобуття студентами нашого університету практичних навичок.

«Це особливий та святковий день, коли ви свідомо обираєте одну з найблагородніших професій — медицину. Дорогі діти, ви повинні розуміти, що бути лікарем не лише почесно й важливо, а й ця професія потребує любити людей, перейматися їхнім станом, знаходити найефективніший метод лікування. У житті вам доведеться багато чого пройти та подолати. Бажаю бути вірними своєму покликанню, а також наполегливими й здоровими», — побажала директор ліцею Тетяна Солтис.

Ліцеїсти урочисто поклялися бути наполегливими у навчанні, завзятими у здобутті професії, добрими та чуйними до людей. Вони також виконали студентський гімн «Гаудеамус» й отримали з рук директора ліцею святкову пам'ятку.

Від своїх батьків винуватці свята прийняли традиційний коровай.

Музичні подарунки для винуватців свята підготували учні молодших класів ТНВК медичного ліцею №15.

ОКРИЛЕНІ ПІСНЕЮ

Двоє талановитих вокалістів Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського — студентка медичного факультету Ксенія Олійник і студент факультету іноземних студентів Хуберт

Мікоша бачив конкурсанти привітав заступник начальника управління культури Тернопільської міської ради Василь Кармазин, який побажав успіхів та успішних гарздів кожному.

Студенти нашого університету не поступалися у майстерності тій молоді, яка здобуває освіту в спеціалізованих навчальних закладах культури. Обоє представили ТДМУ на високому рівні. Студент другого курсу факультету іноземних студентів Хуберт Мікоша, який є головою Асоціації студентів Польщі у ТДМУ, співав твір італійською мовою «O sole mio» з репертуару Лучано Паваротті. Ксенія Олійник виконала арію Церліни з опери Амадея Моцарта «Дон Жуан».

Як зазначили організатори фестивалю «Окрилені піснею», впродовж багатьох років він успішно відбувався у Тернопільському національному пе-

Ксенія ОЛІЙНИК

Хуберт МІКОША

Мікоша — 17 листопада цього року посіли друге й третє місце у фінальному етапі відкритого міського студентського пісенного фестивалю-конкурсу «Окрилені піснею».

У конкурсі брали участь 24 студенти різних університетів і музичних шкіл Тернополя. Учасники мали можливість обрати собі репертуар з категорії естрадної, народної та класичної музики. Перед початком вокальних де-

дагогічному університеті імені В.Гнатюка. Свого часу завдяки цьому конкурсу люди дізналися про таких обдарованих виконавців, як Олег Собчук, Надія Гураль, колектив «Тріода» та багато інших. Цього року виникла ідея зробити його загально-міським та у

такий спосіб підтримати молодих талановитих авторів і виконавців пісень. Голова журі, народний артист України і директор Тернопільської обласної філармонії Ярослав Лемішка додав: «Почувши сьогодні, які неймовірні голоси мають студенти, що здобувають фах медика, математика чи фізика, переконався: наша пісня буде жити довго. Дякуємо виконавцям за їхню щирість і майстерність».

медичного ліцею №15 у ліцеїсти. Цього дня школярі зробили для себе важливий вибір у житті — вступили на професійний шлях лікаря. Підтримати своїх вихованців прийшли вчителі навчального закладу та їхні рідні.

З вітальним словом до майбутніх медиків від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди звернувся проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай. Він зазначив, що діяльність медичного ліцею в нашому місті стала можливою лише завдяки ініціативі дирекції школи №15 і керівництва медуніверситету.

«Сьогодні ви зробили перший крок до здобуття цього фаху.

Тетяна СОЛТИС, директор ліцею

ших упродовж усіх часів. Щоб стати професійним лікарем, потрібно добре вчитися. В нашому університеті для цього створені всі умови. Після закінчення ліцею раді будемо бачити всіх вас студентами нашого університету. Бажаю вам миру, добра й тих успіхів, які допоможуть вам стати справжніми лікарями. У

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ

Учасники науково-практичної конференції, що відбулася в актовій залі ТДМУ, розглянули медико-соціальні проблеми дитячого віку. Зорганізували форум колективи кафедр дитячих хвороб з дитячою хірургією, педіатрії №2 медичного факультету. Відбулося два пленарні засідання, під час яких заслухано 17 доповідей.

У роботі форуму взяли участь проректор з наукової роботи ТДМУ, професор Іван Кліщ, проректор з лікувальної роботи, професор Степан Запорожан, член-кореспондент НАМН України, професор Іван Сміян, заступник начальника Тернопільського обласного управління охорони здоров'я Лідія Чайковська, головний лікар обласної дитячої клінічної лікарні, доктор медичних наук Григорій Корицький, завідувач кафедри педіатрії №2 Харківського державного медичного університету, професор Наталія Макеєва. Загалом — 184 учасники.

З вітальним словом до учасників конференції від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди звернувся проректор з наукової роботи, професор Іван Кліщ. Іван Миколайович звернув увагу на актуальність запропонованої тематики конференції, важливості педіатричної служби. Проведення такого рівня конференцій, без сумніву, підвищує рівень теоретичної та практичної підготовки педіатрів і лікарів сімейної практики. Саме завдяки таким заходам науковці мають змогу висвітлити результати досліджень, ознайомитися з науковими здобутками передових наукових педіатричних шкіл України, взяти участь у дискусіях. На завершення Іван Миколайович побажав усім учасникам конференції плідної праці.

З вітальним словом виступила заступник начальника обласного управління охорони здоров'я Лідія Чайковська, яка звернула увагу на процеси реформування охорони здоров'я в Україні. Вона також підкреслила особливу роль педіатра на сучасному етапі надання медичної допомоги дітям і наголосила на розширенні прав пацієнтів. Йшлося про право вибору не лише лікуючого лікаря, а й закладу для надання невідкладної та стаціонарної медичної допомоги.

Проректор з лікувальної роботи, професор Степан Запорожан подякував усім присутнім педіатрам і лікарям за самовіддану працю зад-

Степан ЗАПОРОЖАН, проректор ТДМУ, професор

ля врятування життя й здоров'я пацієнтів.

Головний лікар Тернопільської обласної дитячої клінічної лікарні, доктор медичних наук Григорій Ко-

Григорій КОРИЦЬКИЙ, доктор меднаук

рицький подякував корифею медичної науки України, знаному педіатру, члену-кореспонденту НАМН України, професору І.С. Сміяну за багаторічну роботу з надання медичної допомоги дітям і побажав всім учасникам конференції плідної роботи.

Відкриваючи перше пленарне засідання, з доповіддю виступила завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ, професор Оксана Боярчук, яка зосередила увагу на головних проблемах і перспектива надання педіатричної допомоги дітям Тернопільщини.

Про проблеми та перспективи неонатологічної служби Тернопільської області йшлося у виступі завідувача кафедри педіатрії №2, професора Галини Павлишин. Велику увагу вона приділила розвитку сенсорних систем у новонароджених дітей та впливу на них

різних чинників зовнішнього середовища.

Новим підходом до вивчення особливостей макро і мікроорганізмів у розвитку пієлонефриту присвятила свою доповідь професор Наталія Макеєва з Харківського на-

Оксана БОЯРЧУК, професор

ціонального медичного університету, яка представила основну етіологічну структуру пієлонефриту та розповіла про біоплівки як один з факторів патогенності мікроорганізмів.

Від групи науковців ТДМУ під керівництвом ректора, професора Михайла Корди з аналізом захворюваності на бореліоз у дітей Тернопільської області виступили доценти Марія Шкільна та Світлана Никитюк, які представили результати обстеження дітей та дорослих у нашому краї, методи діагностики та лікування.

З доповіддю про сучасні стратегії ведення хворих на гострі респіраторні інфекції дітей виступила завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України», професор Оксана Боярчук.

Доцент кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ Любов

Волянська привернула увагу колег до проблеми гострого риносинуситу у дітей. Йшлося, зокрема, про основну клінічну симптоматику, методи діагностики та лікування різних видів ринітів і риносинуситів.

Провідний спеціаліст Інституту хімії поверхні ім. О.О.Чуйка НАН України, НВ ТОВ «Житомирбіопродукт», доктор хімічних наук Євген Воронін у своїй доповіді розповів про роль і місце кремнійорганічного сорбенту «Силікс» у лікуванні інтоксикацій, опіків, гнійних ран та алергії у дітей, а також представив

зустріч» Л. Медведь привернула увагу присутніх до психологічних аспектів реабілітації дітей, у тому числі дітей учасників АТО.

Завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ, професор Оксана Боярчук виступила з доповіддю про функціональні розлади шлунково-кишкового тракту в дітей з позиції Римських критеріїв IV, де наведена критерії діагностики основних синдромів, біопсихосоціальної концептуальної моделі їх розвитку, зупинилася на ролі вегетативної нервової системи у ланцю-

(Зліва направо): **Наталія МАКЕЄВА, професор (м. Харків), Галина ПАВЛИШИН, професор ТДМУ, Іван СМІЯН, член-кореспондент НАМН України, професор**

новий тип сорбентів — гель-сорбентів на основі насіння льону та насіння амаранту.

Доцент кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ Олександра Шульгаї зупинилася на питаннях діагностики та лікування муковісцидозу в дітей нашої області, окресливши головні проблеми дороговартісного сучасного лікування, психологічні аспекти хворих на цю важку недугу.

Доцент кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ Марія Кінаш звернула увагу присутніх на деякі аспекти лікування вторинної лактазної недостатності у дітей, а також зупинилася на основних проявах клініки, діагностики та лікування кишкових кольок у немовлят.

Відкриваючи друге пленарне засідання, доповідач від Всеукраїнського благодійного фонду «Крок на-

гу функціональних порушень, методах їх корекції.

Доцент кафедри педіатрії №2 ТДМУ Тетяна Ковальчук розповіла присутнім про синдром Бругада в клінічній практиці лікаря-педіатра, особливості діагностики, лікування та моніторингу захворювання.

Доценти кафедри педіатрії №2 ТДМУ Іванна Горішна та Любов Волянська доповіли про маловідомі аспекти синдрому «рука-нога-рот» у дітей. Йшлося, зокрема, про основні причини, клінічні прояви, значення ентеровірусної інфекції в розвитку даного синдрому, поширеність його в Тернопільській області.

У своїй доповіді доцент кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ Інґа Кубей розповіла про харчову алергію у дітей першого року життя, зосередивши увагу на основних причинах і проявах харчової алергії у дітей, ролі лікувально-профілактичних сумішей в лікуванні.

Цікавою була доповідь доцента кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ Михайла Процайла про клішоногість у дітей, патологію стопи і кінцівок, в якій він навів основні методи консервативного та хірургічного лікування.

Обговорено стендові доповіді, ухвалено резолюцію конференції.

Оксана БОЯРЧУК, завідувач кафедри дитячих хвороб з дитячою хірургією ТДМУ, професор, Ігор ГОРІШНИЙ, доцент

Захід

ЗАПРОСИЛИ НА ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

Книги — добрі та розумні поради. Недарма кращі з них дістали назву «вічні супутники», адже кожне нове покоління відкриває їх для себе та повертається до них протягом життя, а вони знов і знов допомагають пізнавати світ. На жаль, нині книгу витісняє телебачення, Інтернет, мобільні телефони. Не так давно твір відомого фантаста про

те, як люди позбуваються книг, здавався настільки нереальним, що викликав посмішку. А зараз багато хто думає, що в сучасному інформаційному суспільстві книга відходить у небуття. У крайньому разі їх замінюють новітні гаджети, адже в невеликий за розміром планшет можна закачати цілу бібліотеку (а ще краще — дайджести), а у

всесвітній павутині швидко знайти будь-яку інформацію.

Аби популяризувати книги та читання, члени наукового товариства студентів Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського зорганізують заходи, під час яких наголошують на важливості друкованих видань. Студенти-медики не забува-

ють про важливість здобуття знань не лише у медичній царині наук, а й дбають про всебічний розвиток кожного. Літературний вечір, який відбувся 8 листопада, був присвячений духовному зростанню та важливості збереження моральних еталонів суспільства. Учасники заходу продекламували уривки з творів українських і світових класиків, зокрема «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського, байки й притчі Григорія Сковороди, поезії Лесі Ук-

раїнки та Ліни Костенко, «Великий Гетсбі» Френсіса-Скотта Фіджераляда, «Сто років самотності» Габрієля-Гарсія Маркеса, «Великі сподівання» Чарльза Діккенса.

Незважаючи на те, що навчання забирає багато часу, студенти-медики не забувають про багатство й цінність як української, так і світової літератури, адже для них книги завжди залишаються вірними супутниками та порадиниками.

Прес-служба ТДМУ

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ

Такою була тема Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася в ТДМУ. Організували її працівники кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії і внутрішньої медицини № 1. Учасники форуму обговорили стандарти діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів.

До початку конференції на адресу оргкомітету надійшло 46 робіт. Серед них тези доповідей з нашого університету, а також з Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (м. Київ), Національного фармацевтичного університету (м. Харків), Буковинського державного медуніверситету, Полтавського базового медичного коледжу, Інституту мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України (м. Харків), Івано-Франківського національного медуніверситету, Тернопільського обласного протитуберкульозного диспансеру та Тернопільської університетської лікарні.

Зареєструвалися 193 учасники, в тому числі представники нашого університету, Українського науково-практичного центру ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин Міністерства охорони здоров'я, Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, Львівського національного медичного університету імені Д. Галицького, лікарі Тернопільських міських лікарень № 2 і № 3, міської лікарні швидкої допомоги № 1, університетської лікарні, обласної дитячої лікарні, а також Вінницької, Рівненської обласних лікарень, Херсонської, Хмельницької міських лікарень, Рівненського обласного клінічного лікувально-діагностичного центру імені В. Поліщука, центральних районних лікарень (Тернопіль, Березани, Теребовля, Корець, Бучач, Скалат, Козова, Збараж, Зборів, Підволочиськ, Чортків, Гусятин, Заріччя, Надвірна), центрів первинної медико-санітарної допомоги та амбулаторій загальної практики-сімейної медицини (Тернопіль, Березани, Монастириськ, Зборів, Чортків, Кременець, Озерна, Збараж).

Зі вступним словом виступив проректор з наукової роботи ТДМУ, професор І. М. Кліщ, який привітав учасників і гостей кон-

ференції від імені ректора ТДМУ професора М.М. Корди. Іван Миколайович наголосив на актуальності тематики заходу, важливості залучення доповідачів різних терапевтичних профілів, науковій і практичній значимості ендокринологічної, кардіологічної, ревматологічної та пульмонологічної тематики доповідей для сімейних лікарів, терапевтів, лікарів профільних спеціальностей, а також лікарів-курсантів та інтернів післядипломної освіти. Саме завдяки таким заходам науковці мають змогу висвітлити результати досліджень, ознайомитися з науковими здобутками передових наукових терапевтичних шкіл України, взяти участь у дискусіях. На завершення Іван Миколайович побажав учасникам конференції плідної праці.

Присутніх також привітала заступник начальника управління

Іван КЛІЩ, проректор ТДМУ, професор

го діабету» виступив професор В.І. Паньків – завідувач відділу профілактики ендокринних захворювань Українського науково-практичного центру ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин Міністерства охорони здоров'я. Він зазначив, що поширеність цукрового діабету II типу нині набрала ознак пандемії. Вчасна діагностика хвороби та раціональна терапія, компенсація вуглеводного обміну сприяє профілактиці та відтермінуванню хронічних ускладнень у цієї категорії хворих. Професор зупинився на принципах терапії та сучасних досягненнях у вивченні цукрового діабету.

Кандидат медичних наук, асистент кафедри сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика Людмила Матвієць у своєму виступі зазначила, що судинні захворювання головного мозку порушують якість життя пацієнта. Хворі з амбулаторним рівнем розладів та поліморфізмом клінічної картини, як правило, звертаються до лікарів первинної ланки сімейної допомоги. Таким пацієнтам рекомендовано призначати такі судинні препарати, як вінпоцитин та кавінтон. Серед антидепресантів сімейні лікарі можуть використовувати пароксетин.

Доповідь завідувача кафедри ендокринології Івано-Франківського національного медичного університету, професора Надії Скрипник була присвячена проблемі вузлових захворювань щитоподібної залози. Надія Василівна наголосила на співпраці лікарів УЗ-діагностики та ендокринологів в діагностиці злоякісних утворень щитоподібної залози, важливого значенні вчасної та обґрунтованої пункційної біопсії оперативного втручання у збереженні життя хворих.

Професор, завідувач кафедри терапії та медичної діагностики факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Д. Галицького І.С. Садовий під час виступу акцентував увагу на пневмонії як ускладненні вірус-

них інфекцій. Він зупинився на класифікації та стандартах лікування цього захворювання залежно від класів ризику, окремо виділивши клінічні прояви та лікування стафілококової пневмонії.

Професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини №1 ТДМУ ім. І. Я. Горбачевського Н.В. Пасечко навела конкретні приклади клінічних випадків і показала можливі шляхи ведення пацієнтів, хворих на цукровий діабет залежно від супутньої патології та ступеня компенсації цукрового діабету. Особливу увагу доповідач приділила сучасним цукрознижувачим препаратам, які лише починають завойовувати український ринок.

Професор, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії ТДМУ С.М. Андрейчин зупинився на діагностиці та лікуванні хронічного об-

рології, дієтології та ендоскопії факультету післядипломної освіти Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика І.Я. Лопух звернув увагу на критерії діагностики синдрому подразнення кишечника, значення лабораторного обстеження калу, визначення кальпротектину, лактоферину при підозрі на козахворювання шлунково-кишкового тракту. Також він розповів про нові тенденції в лікуванні цієї патології.

Кандидат медичних наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії ТДМУ Надія Ярема в своїй доповіді наголосила на поширеності суглобового синдрому в практиці терапевта, зупинилася на необхідності верифікації етіологічних чинників та зазначила, що саме цей синдром може

Надія ПАСЕЧКО, професор

охорони здоров'я облдержадміністрації Л.З.Чайковська. Лідія Зіновіївна окреслила основні напрями реформування вітчизняної галузі охорони здоров'я, привернула увагу до особливої ролі сімейного лікаря у веденні хворих з різною терапевтичною патологією, зупинилася на необхідності співпраці науковців і практичних лікарів не лише задля підвищення якості медичної допомоги та впровадження сучасних стандартів діагностики та лікування в практичну охорону здоров'я, а й задля участі провідних медичних наукових закладів у реформуванні медичної галузі.

З доповіддю «Шляхи корекції інсулінорезистентності в осіб з

Сергій АНДРЕЙЧИН, професор

структивного захворювання легень – одного з найбільш частих і важких прогресуючих захворювань дихальної системи, яке залишається значною медико-соціальною проблемою сьогодення. Зокрема, Сергій Михайлович наголосив на необхідності впровадження запропонованих МОЗ України медичних стандартів та уніфікованого протоколу з надання медичної допомоги таким хворим. Також Сергій Михайлович зацентрував увагу на особливостях лікування залежно від важкості перебігу хвороби та відзначив ефективність систематичної терапії.

Професор кафедри внутрішньої медицини №1 ТДМУ Надія Ярема зосередила увагу колег на обґрунтованості призначення комбінованої антигіпертензивної терапії, відповідно до уніфікованого клінічного протоколу з артеріальної гіпертензії Асоціації кардіологів України, європейських та американських рекомендацій, даних доказової медицини, а також виклала стратегію з призначення та дозування основних антигіпертензивних препаратів задля запобігання ускладненням артеріальної гіпертензії, підвищення прихильності хворих до лікування й покращення якості та тривалості їх життя.

Доцент кафедри гастроенте-

Надія ЯРЕМА, професор

бути проявом паранеопластичних процесів.

Кандидат медичних наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії нашого університету Марія Руда поінформувала присутніх про щорічні прогнози поширеності грипу та гострих респіраторних захворювань в Україні. При цьому вона відмітила схожість клінічної картини різних ГРЗ та грипу й нагадала про небезпеку важких грипозних ускладнень, наголосивши, що перші ж симптоми цього захворювання вимагають особливої уваги. Як зазначила Марія Миронівна, найефективнішим способом запобігати грипу залишається вакцинація. Якщо ж запобігти захворюванню не вдалося, потрібно пам'ятати про ефективність низки протівірусних препаратів і симптоматичної терапії при виникненні ускладнень.

У рамках конференції відбулося два пленарні засідання, на яких виступали провідні науковці та лікарі й активно обговорювали подану інформацію. Завершили конференцію прийняттям рішень, які відобразили в резолюції.

Наталія ВЕРЕЩАГІНА, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фтизіатрії

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

ОЛЕНА ХАНЕНКО: «БЕЗ ЗНАНЬ ЛІКАРЕМ НЕ СТАТИ»

Олена Ханенко навчається на 2 курсі медичного факультету. Отримує підвищену стипендію. Розпитую в Олені про студентське життя, її захоплення медициною, про перше знайомство з університетом і плани на майбутнє.

— Олено, ви народилися...
— ... у Тернополі. Навчалася в Українській гімназії ім. І.Франка. З дитинства хотіла стати лікарем і дуже любила гратися «в лікарню», де ляльки були моїми слухняними пацієнтами. В нашій родині медиків не було, але в 10 класі остаточно вирішила, що вступатиму до медичного вишу й після закінчення гімназії подала документи в медуніверситети в Києві, Вінниці та в Тернополі. В пріоритеті був ТДМУ, бо, по-перше, знала про його високий рейтинг, по-друге, не хотілося

покидати рідну домівку й їхати в чуже незнайоме місто, де принаймні на перших порах почуватимуся самотньо.

— Студентське життя відрізняється від шкільного. Адаптувалися відразу?

— Не цілком. Спочатку трохи сумувала за однокласниками, шкільною атмосферою. У школі всі усіх знали й вчителі опікувалися проблемами учнів. А студентський квиток — як перепустка в самостійне життя, де все залежить лише від тебе. Вчишся — маєш знання і високі бали на іспитах. Не вчишся — сесію не складеш. Тож сповна відчуваєш себе дорослою та відповідальною людиною, яка знає, що таке обов'язок.

— Ваш рецепт успішного навчання?

— Він простий. Вчитися треба щодня, буває, що й допізна. Коли ж сесія починається, то вільного часу не лишається зовсім. До речі, слово «студент» походить від латинського «studere» — вчити-

ся. Жодна наука не дається легко, а медицина — тим більше.

— Ваші улюблені дисципліни?

— У школі найбільше подобалася біологія та англійська мова. Хімію не дуже любила, але вивчала її поглиблено й успішно склала ЗНО, щоб вступити до омріяного медичного вишу. В університеті захопили лекції з медичної біохімії. Основоположні ж клінічні дисципліни ще попереду, на 3 курсі.

— Яка галузь медицини цікавить особливо?

— Дуже подобається дерматологія та косметологія. До того ж давно. В 11 класі три місяці навчалася на курсах візажу і, за словами подруг, цілком оволоділа цим мистецтвом. Візаж — не єдине моє захоплення. Люблю малювати, свого часу відвідувала художню школу.

— Що найчастіше малюєте?

— Натюрморти.

— Ваше життєве правило?

— Ніколи не опускаєш рук, бути наполегливим у досягненні мети.

Легких шляхів у житті не буває, треба навчитися долати труднощі, йти вперед і не озиратися в минуле, бо його не повернеш.

— Від умінь правильно організувати свій час багато залежить. Розкажіть про свій розпорядок дня.

— Приходжу із занять, годинку відпочиваю, потім сідаю за підручники та конспекти. Коли відчуваю, що втомилася — роблю перерву. Найкраще знімають втому прогулянки на свіжому повітрі. Після прогулянки знову за навчання.

— Що порадили б першокурсникам?

— Не лінуватися та здобувати знання, бо без знань лікарем не стати.

— Чого очікували від літа і чи справдилися ваші очікування?

— Літо я провела гарно. Їздила до бабусі в Італію, потім з друзями — в Болгарію. В Італії була вже не раз, а в Болгарії — вперше. Дуже раділа зустрічі з бабусяю й бабуся була щаслива, що я приїхала. Запрошувала відвідати її також на Різдво, але різдвяні канікули надто короткі, тому проведу їх вдома. Хочу, щоб бабуся до нас приїхала.

Лідія ХМІЛЯР

АСОЦІАЦІЯ СТУДЕНТІВ ІНДІЇ В ТДМУ ОБРАЛА СОБІ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Іноземні студенти з Індії, які навчаються в Тернопільському державному медичному університеті імені І. Горбачевського, обрали нового голову своєї асоціації. Ним став студент третього курсу Аршбір Сандху.

Під час представлення програми своєї діяльності на цій громадській посаді Аршбір зазначив, що робитиме все для того, аби більше об'єднати студентів. Він також додав, що важливо турбуватися про кожного представника індійського братства, допомагати у розв'язанні тієї чи іншої проблеми. Аршбір висловив подяку попередньому президентові за його роботу.

Під час цього зібрання також відбулося представлення студентів, які приїхали на навчання на перший курс.

Прес-служба ТДМУ

ЗУСТРІЧІ

«ТЕРПОЛЯНИ» ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇВ

У Лопушанським полі, де битва відбулася, Так земля поганською кровію впилася, Що без гною довгий час ті поля родили Й у голодній літа орачів живили.

Мальовниче Лопушне Лановецького району — село з давньою історією. Відомо, зокрема, що 1512 року тут відбулася грандіозна битва: шеститисячне русько-польсько-литовське військо князя Костянтина Острозького розгромило 25-тисячну орду кримського хана. Після бою князь наказав насипати на видному місці могилу, щоб поховати полеглих воїнів. На місці захоронення 1992 року спорудили пам'ятний знак з написом: «Вічна слава героям, які віддали своє життя за вільну Україну 28 квітня 1512 року».

У суботу 12 листопада в Лопушному побували члени науково-краєзнавчої студії «Терполяни» кафедри філософії та суспільних дисциплін ТДМУ, щоб ушанували героїчну сторінку національної історії та вклонитися пам'яті героїв. Українські й польські студенти поклали квіти до пам'ятного знака, встановленого на могилі полеглих в бою українців і поляків.

Віддавши шану та помолившись біля могили, «Терполяни» побували в місцевій церкві Воскресіння Христового. Зведений 1850 року храм — пам'ятка архітектури місцевого значення й духовний осередок села. А його освітнім центром є школа, яка цього дня відзначала своє 95-річчя. Нині тут навчаються діти з Лопушного та сусідніх сіл Коржківці і Пахinya.

Разом з представниками громадської організації «Тернопільщина європейська» «Терполяни» привітали вчителів та учнів зі святом. Гостями Лопушненської ЗОШ І-ІІ ступеня в день її народження були також голова Лановецької районної ради Руслана Кушнір, перший заступник голови райдержадміністрації Олександр Батошний, начальник відділу освіти, молоді та спорту райдержадміністрації Оксана Ходанович, голова районної організації профспілки працівників освіти Богдана Вознюк. В урочистостях взяли

участь випускники різних років і ветерани педагогічної праці, вчителі та батьки нинішніх школярів.

Свято розпочалося з вітань шанованих гостей.

— Лопушне славиться не лише талановитими, обдарованими людьми. Село має й героїчне минуле. 1512 року наші пращури разом із сусідами — поляками та литовцями під проводом князя Костянтина Острозького розгромили татарське військо. Ми приїхали поклонитися величчю й мужності видатних земляків, — звернувся до присутніх керівник науково-краєзнавчої студії «Терполяни», доцент кафедри філософії та суспільних наук ТДМУ Леонід Кравчук.

З нагоди 95-річчя школи Леонід Васильович подарував учням спортивний інвентар — футбольні й волейбольні м'ячі, скакалки, бадмінтон, а також книги для шкільної бібліотеки —

«Кобзарі», «Філософія», «Нариси з історії української духовності» та «Особливості педагогічної діяльності». Координатор науково-краєзнавчої студії «Терполяни», доцент кафедри філософії ТДМУ Тарас Кадобний від імені деканату іноземних студентів вручив ігрові кубики, що розвивають логічне мислення у дітей.

«Терполяни» внесли яскраву

музичну ноту в програму свята: студент медичного факультету Хуберт Мікоша подарував неаполітанську пісню «O sole mio», а Лілія Іськів українську — «Полубила чорноброва», акомпануючи собі на бандурі. Студентка Віта Васильчук виконала музичний твір «У тернопільським саду».

За активну науково-краєзнавчу та громадську діяльність студенти ІІ курсу медичного факультету ТДМУ Хуберт Мікоша (Польща) та Сара Абделькуссіне (Марокко) були відзначені грамотами ректора нашого університету, професора Михайла Корди. Почесну грамоту за активну національно-патріотичну роботу зі збереження історичних культурних

цінностей краю вручено також відомому краєзнавцю, члену Національної спілки журналістів України, засновнику громадської організації «Тернопільщина європейська» Григорію Басюку та багаторічному сільському голові Лопушного Надії Гончарук, яку місцева громада вже втретє обрала своїм очільником. Григорій Басюк подарував шкільній бібліотеці свою книгу «Ланівці —

місто на чотирьох річках», що розповідає про історичний період від першої згадки про цей населений пункт і до часу його входження до складу Речі Посполитої, тобто до 1921 року.

Ювілей школи — особлива подія, адже дорога у світ починається зі шкільного порогу. І яка б ця дорога не була — довга, коротка, пряма чи звивиста — пам'ять про вчителів завжди з нами. Це вогник, що горить в серці кожного, зазначала сільський голова Лопушного Надія Гончарук. Директор Лопушненської ЗОШ І-ІІ ступенів Тетяна Сапіжук тепло подякувала гостям за участь у святі.

Оксана БУСЬКА, Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)

ШЛЯХ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ КОЛОПРОКТОЛОГІЇ – ІННОВАЦІЙНІ МІНІ-ІНВАЗИВНІ МЕТОДИКИ

Щоп'ять років фахівці з колопроктології збираються у Києві на свою найвищу раду, аби в атмосфері всебічного аналізу обговорити актульні питання діяльності галузі, поділитися досвідом і визначити інноваційні тенденції розвитку. З'їзд колопроктологів України, що відбувся наприкінці жовтня, вже четвертий. Провідні спеціалісти країни та зарубіжжя у своїх доповідях обговорювали широке коло проблем сучасної проктології – коло ректальний рак, хронічні запальні захворювання кишківника, вогнепальні поранення органів черевної порожнини й малого тазу, сучасні методи ендоскопічної та морфологічної діагностики, ендоскопічні хірургічні методики у лікуванні патології товстої кишки й інші.

Для тернопільських учасників цей форум – особливий. Адже чи не вперше на такому поважному зібранні вони представляли свої напрацювання – сучасні ефективні методи лікування геморою, які застосовують у Тернопільській міській комунальній лікарні швидкої допомоги. Автори розробки – кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії Тернопільського медичного університету Андрій Господарський, головний проктолог Тернополя, фахівець вищої категорії Руслан Буратинський та проктолог Роман Древницький. Детальніше про інновацію попросила розповісти Руслана Буратинського та Андрія Господарського.

Усім відомо, що традиційна гемороїдектомія – це 6-8 днів, проведених в стаціонарному відділенні, а згодом тривалий реабілітаційний період, – каже Руслан Буратинський – автор ідеї, лікар-проктолог вищої категорії, головний проктолог Тернополя. – Щоб скоротити час, проведений в стаціонарі та швидше відновити працездатність

хворого, ми апробували різні методики. Застосовували діодний лазер, але він годиться лише за першої та другої стадії захворювання. Використовували латексні кільця, але вони ефективні лише на ранніх стадіях, коли є лише внутрішній гемороїдальний вузлик при швидкісній гемороїдальній вузлі й при швидкісній гемороїдальній вузлі й при швидкісній гемороїдальній вузлі. Що до традиційної гемороїдектомії за Міліганом-Морганом, то її недолік у тому, що реабілітаційний період, як правило, довготривалий.

Використовуючи розроблену та запатентовану методику хірурги видаляють і внутрішні, і ліквідують збільшені зовнішні гемороїдальні вузли шляхом застосування спеціального апарату – циркулярного степлера. Оперують пацієнтів з III-IV стадією захворювання, ускладненими випадінням слизової оболонки. Завдяки застосуванню модифікованого кисетного шва в ранньому післяопераційному періоді не виникає стенозу.

За три роки проктологи лікарні швидкої допомоги провели понад 200 оперативних втручань. Після такого втручання термін перебування пацієнта в стаціонарі скорочується до однієї-двох діб, а реабілітаційний – майже вдвічі, порівняно з класичними методиками.

За словами кандидата медичних наук, доцента кафедри загальної хірургії ТДМУ Андрія Господарського гемороїдальна належить до вельми поширених захворювань і зустрічається в понад 10 відсотків дорослих. Клінічні дані свідчать, що 90 % оперативних втручань з приводу геморою успішно виконують міні-інвазивними методами. Методику ліку-

(Зліва направо): Андрій ГОСПОДАРСЬКИЙ, доцент ТДМУ, Галина ХОМИН, завідувача гастроентерологічним відділенням університетської лікарні, Руслан БУРАТИНСЬКИЙ, лікар-проктолог

вання геморою із застосуванням степлерної гемороїдектомії широко застосовують у країнах Європи та Північної Америки понад десять років. У Тернопільській міській комунальній лікарні швидкої медичної допомоги впроваджено застосування апаратної степлерної гемороїдектомії з деартеризацією та мукоексією. Саме втручання триває 15-20 хвилин. Однією з важливих переваг запропонованого методу є майже повна відсутність болювого синдрому в ранньому післяопераційному періоді. Під час традиційної гемороїдектомії за Міліганом-Морганом внаслідок накладання великої кількості швів на слизову пацієнти відзначають виражений болювий синдром. Накладання ж степлерного шва дозволяє суттєво зменшити болювий синдром і відмовитися від наркотичних знеболювальних. У таких пацієнтів біль тамається однією дозою звичайних анальгетиків.

– Завдяки запропонованій методиці пацієнти можуть повернутися додому вже на другу добу після операції, – каже Андрій Ярослав-

вич. – Звісно, вони приходять до нас через 10, 20 днів, аби проконтролювати, як відходять скоби після степлерного шва. Ми оцінюємо стан рани, даємо рекомендації, які полягають в прийомі ванночок двічі на день, використання мазей. Більшість прооперованих можуть виконувати домашню роботу вже з третього дня. Після операції з приводу геморою пацієнти часто переживають, що дефекація буде болісною, тому обмежують прийом їжі. Проте ми, навпаки, налаштуємо їх на звичне харчування, щоб уникнути психологічного страху перед дефекацією. Вони відзначають, що жодного посилення болю під час дефекації не відчувають.

Загалом у лікарні швидкої допомоги практикують весь набір найсучасніших методів, які в розвинених країнах застосовують при лікуванні патології перианальної ділянки. Диференціюють покази до оперативного втручання, не оминаючи й інших міні-інвазивних методів, зокрема, накладання латексних кілець, застосування апарату Liga-Sure, високоінтенсивного діод-

ного лазера, а також дезартеризацію гемороїдальних вузлів за методом HAL-RAR.

Відомо, що одним із симптомів геморою є наявність крові під час дефекації, але причини кишкових кровотеч розмаїті – це можуть кровоточити гемороїдальні вузли, а ще – поліпи, доброякісні новоутворення прямої та товстої кишки, анальні тріщини. Крім того, за кровотечами може «ховатися» рак прямої чи товстої кишки. Тому дуже важливим для нас є вибір методів обстеження, аби вчасно діагностувати ці захворювання. Одним з найточніших є цифрова відеокolonоскопія, яка дає змогу розпізнати новоутворення на ранніх стадіях.

– Узагалі ж активне впровадження новітніх методик дає можливість людині безболісно позбутися недуги й швидко відновити свою працездатність та якість життя, – каже Андрій Господарський. – Щодо модифікованого нами методу, то про його високу ефективність свідчать вдячні відгуки наших пацієнтів, які приходили із запущеними стадіями гемороїдальної хвороби, але після операції щиро рекомендували своїм знайомим чи родичам, в яких така ж проблема, звернутися до нашої клініки. Якщо раніше від своїх пацієнтів я часто чув подяку, але зі словами, що ворогові не побажаєш того болю, який охоплює після операції, то завдяки використанню сучасних технологій, вони описують такі ж відчуття, як під час візиту до стоматолога.

Варто зазначити, що результати та досвід застосування новітніх технологій у хірургічному лікуванні геморою були представлені на медичних симпозіумах, конференціях, зокрема, на IV з'їзді колопроктологів України та схвалені медичною громадськістю.

Лариса ЛУКАЩУК

ДУША НАРОДУ

ТИ, РІДНА МОВО, ЧИСТА, ЯК РОСА

Відзначати День української писемності та мови вже стало доброю традицією у нашому університеті. 9 листопада студенти-першокурсники медичного факультету спільно з завідувачем кафедри української мови ТДМУ, доцентом М.П. Тишковець і доцентом О.І. Новіцькою зорганізували святкове дійство, щоб вшанувати рідну мову та продемонструвати єдність з усіма, хто любить і шанує українське слово. Готуючись до свята, студенти оформили тематичну стінгазету, поруч розмістили дбайливо виписані цитати Максима Рильського, Олеся Гончара, інших відомих майстрів слова. А йдучи на заняття цього дня, одягли вишиванки.

Ведучі – студенти Лілія Шемчук та Артем Маланчук – привітали присутніх зі святом. Його запровадили 1997 року Указом Президента України на підтримку «ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства». В Указі зазначалося: «Установити в Україні День

української писемності та мови, який відзначати щорічно 9 листопада в день вшанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця».

«Мова – це душа народу, народ

без мови – не народ», – писав Володимир Сосюра. Українська належить до найбільш розвинених і досконалих. За науковими розвідками лінгвістів, мова української народності почала формуватися ще в

VI-IX столітті. Зачинателем сучасної української літературної мови вважається І.П. Котляревський, а основоположником – Т.Г. Шевченко. Разом з розвитком писемного сло-

в'язу рідна мова, як і матір, єдина, не буває двох рідних мов. А забув її – забув рідну домівку, зрадив свій народ. На підтвердження цієї істини студентки Катерина Дзюба, Ірина Романів, Юлія Нікітіна виконали зворушливу пісню на слова Василя Симоненка «Виростеш ти, сину».

Материнська мова об'єднує. Плекати її й берегти заповідали нам наші діди та прадіди. Пам'ятати їхній заповіт закликала студентка Катерина Дзюба, прочитавши вірш Ольги Яворської «Молитва».

Яка співуча українська мова! Яка мелодійна! Вірш про багатство рідної мови прочитав студент Богдан Мальон і в ньому, зокрема, були такі рядки:

*«Ти, рідна мова,
чиста, як роса.
Цілюща й невичерпна,
як криниця.
Святиня наша, гордість і краса,
Ти – розуму народного
скарбниця!»*

Вірші декламували також студентки Діана Пшенична та Анна Кука.

Свято тривало, поезію змінювали пісні.

«Як парость виноградної лози плекайте мову», писав класик української поезії Максим Рильський. Його вірш прочитав Михайло Сас. Відтак знову в руках студента озвучив гітара й зазвучала пісня «Мова єднання», яку заспівали Катерина Дзюба, Діана Пшенична та Юлія Нікітіна.

На завершення завідувач кафедри української мови, доцент Марія Павлівна Тишковець привітала всіх зі святом, зазначивши, що вже 19 років в Україні відзначають День української писемності та мови. І це чудова нагода вкотре привернути увагу громадськості – студентства, учнів, викладачів, вчителів до мовної ситуації.

Марія Павлівна подякувала першокурсникам за гарні виступи та наголосила, що саме молоді належить оберігати й плекати рідну мову. В ній – душа народу.

– Між українським терміном і запозиченим, між українським словом і суржилом – завжди обирайте рідне, українське. І наша мова солов'їна, наша культура житиме та процвітатиме.

**Лілія ХМІЛЯР,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА

(Продовження. Поч. у №21)

Клінічна база кафедри клініко-лабораторної діагностики – Тернопільська університетська лікарня та міжкафедральна науково-клінічна лабораторія. Викладачі кафедри виконують дослідження з проблем діагностики та епідеміології грипу й інших респіраторно-вірусних інфекцій, вірусних гепатитів В і С, ролі апоптозу в розвитку патологічних процесів. З листопада 2009 року в Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського розпочала роботу лабораторія полімеразної ланцюгової реакції для діагностики вірусу грипу А/Н₁Н₁ та інших вірусних збудників. Потужність лабораторії – 140 вірусологічних обстежень на день.

На базі Тернопільської обласної комунальної клінічної психоневрологічної лікарні за ініціативою працівників кафедри неврології, психіатрії, наркології та медичної психології (зав. кафедри – проф. С. І. Шкробот) за підтримки медичного університету разом з обласним управлінням охорони здоров'я створено обласний судинний центр, обласний центр нейрофізіологічних і патопсихологічних досліджень.

ТДМУ взяв активну участь у розробці та реалізації концепції розвитку системи охорони здоров'я в області.

2009 року роботу комісії з реформування медичної галузі очолив ректор ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського», чл.-кор. НАМН України, проф. Л. Я. Ковальчук, який був депутатом обласної ради та головою постійної комісії Тернопільської обласної ради з питань охорони здоров'я, сім'ї, материнства і дитинства. Міжвідомча комісія створила 16 робочих груп, які займалися розробкою та реалізацією концепції реформування системи охорони здоров'я: розвитку та структуризації лікувально-профілактичних закладів первинної медико-санітарної допомоги, закладів вторинної медико-санітарної допомоги, закладів третинної медико-санітарної допомоги, створення окружних лікарень, розвитку і структуризації підрозділів швидкої та екстреної медичної допомоги.

На базі кафедри хірургії навчально-наукового інституту післядипломної освіти (завідувач кафедри – проф. Дзюбановський І.Я.) працюють такі центри: Центр хірургії гриж, флебологічний центр і Центр ендovasкулярної хірургії.

Відкриття Центру ендovasкулярної хірургії дозволило активно впроваджувати у практику малоінвазивні методи лікування ішемічної хвороби серця та гострого інфаркту міокарда. Також розроблені та впроваджені малоінвазивні технології у лікуванні оклюзійних захворювань артерій нижніх кінцівок. Клініка однією з перших у західному регіоні України впровадила активну тактику при лікуванні гострого тромбозу глибоких вен, яка полягає у безпосередньому введенні тромболітичних препаратів у тромботичні маси.

Усі терапевтичні кафедри Тернопільського медичного університету взяли активну участь у реалізації державного проекту щодо лікування хворих на гіпертонічну хворобу, який стартував в Україні 2012 р. Тернопільський медичний університет співрозу з департаментом охорони здоров'я облдержадміністрації за 2013 р. здійснив 84 спільних візди у населені пункти Терно-

пільської області. У складі груп були викладачі терапевтичних кафедр університету, кардіологи, терапевти і сімейні лікарі від департаменту охорони здоров'я, викладачі-фармацевти та студенти Тернопільського медичного університету.

15 працівників нашого університету є позаштатними спеціалістами структурних підрозділів з питань охорони здоров'я Тернопільської обласної державної адміністрації й відділу охорони здоров'я та медичного забезпечення Тернопільської міської ради, а член-кореспондент НАМН України, завідувач кафедри інфекційних хвороб з шкірними та

відкритті стоматологічного відділу ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України».

Створено стоматологічний відділ університетської клініки ТДМУ. Конференція трудового колективу 28.08.2015 року, протокол № 1, внесла зміни до Статуту університету щодо створення нового структурного підрозділу «Університетська клініка» та стоматологічного відділення як її структурного підрозділу. Вказані зміни затверджено наказом МОЗ України від 17 вересня 2015 року № 601. У березні 2016 року отримано ліцензію на медичну прак-

Професор Ярослав НАГІРНИЙ надає консультативну допомогу лікарю відділення

венеричними хворобами, професор, доктор медичних наук Андрейчин М. А. – голова Асоціації інфекціоністів України.

Делегації кращих викладачів-клініцистів Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського відвідували європейські та американські клініки, а також приймали гостей з-за кордону для налагодження дружніх і ділових контактів. Вивчали досвід обласного лікування лікарень у США (Південна Кароліна – Спартанбург, Грінвіль), Австрії (Відень), Німеччині (Лейпциг, Грайфсвальд), Польщі (Вроцлав), Словаччині (Братислава), Чехії (Прага), Нідерландах тощо. Серед найбільш значущих були контакти з американськими, австрійськими та німецькими колегами. У червні 2015 року делегація нашого університету ознайомила із засадами організації роботи університетської лікарні Вроцлавського університету (Польща).

Для оптимізації наукової, навчальної та лікувальної роботи клінічних кафедр придбано навчально-діагностичне обладнання. Так, 2014-2015 н. р. закуплено: пристрій для визначення внутрішньочеревного тиску, тепловізор, електрокардіограф, холтер для добового моніторингу ЕКГ, п'ять стоматологічних установок, рентгенологічний апарат, інструменти та прилади терапевтичні, хірургічні та стоматологічні, для навчально-тренінгового центру – наекени-симулятори.

З метою створення навчально-практичної бази для кафедр стоматологічного факультету, підвищення якості професійної підготовки та перепідготовки медичних кадрів, надання висококваліфікованої та спеціалізованої лікувально-діагностичної допомоги, більш ефективного виконання наукових досліджень, апробації нових медичних технологій, удосконалення навчального процесу постала необхідність у

будівлі «Клініку на колесах» у складі викладачів університету педіатричного профілю. Виїжджають у будинки-інтернати, загальноосвітні школи та дитячі районні поліклініки. Загалом під час консультативних поїздок було оглянуто та проконсультовано понад 300 дітей, дано рекомендації з вигодовування, лікування на сучасному етапі.

3 вересня 2016 р. розпочав діяльність навчально-практичний Центр симуляційного навчання, для якого виділені спеціальні приміщення в навчальному корпусі на вул. Чехова, 3. У Центрі штатно працює завідувач і старший лаборант, які забезпечують організацію навчального процесу, підготовку засобів для навчання, їх зберігання. Заняття проводять викладачі профільних кафедр – сертифіковані інструктори із симуляційного навчання.

До складу Центру симуляційного навчання входить 13 кімнат, зокрема хірургічна зала і стерилізаційна; зала надання екстреної медичної допомоги на місці події; зала серцево-легеневої реанімації; зала медичних маніпуляцій; гінекологічна зала; пологова зала; педіатрична зала; терапевтична зала; зала віртуального симуляційного навчання з відпрацюванням комп'ютерних навчальних програм. Окремо розташовані три дебрифінг-зали для обговорення якості відпрацювання студентами сценаріїв клінічних ситуацій. Цьому сприяє відео- та аудіо-запис роботи студентів у симульованих ситуаціях.

Для здобуття практичного досвіду майбутніми лікарями у Центрі наявні симулятори, які дають можливість відпрацювати техніку аускультативні серцевих тонів і дихальних шумів як фізіологічних, так і патологічних (у дорослих та дітей); провести гінекологічне обстеження;

Для отримання практичного досвіду майбутніми лікарями у Центрі наявні симулятори, які дають можливість відпрацювати техніку аускультативні серцевих тонів і дихальних шумів як фізіологічних, так і патологічних (у дорослих та дітей); провести гінекологічне обстеження;

Для отримання практичного досвіду майбутніми лікарями у Центрі наявні симулятори, які дають можливість відпрацювати техніку аускультативні серцевих тонів і дихальних шумів як фізіологічних, так і патологічних (у дорослих та дітей); провести гінекологічне обстеження;

Для отримання практичного досвіду майбутніми лікарями у Центрі наявні симулятори, які дають можливість відпрацювати техніку аускультативні серцевих тонів і дихальних шумів як фізіологічних, так і патологічних (у дорослих та дітей); провести гінекологічне обстеження;

Для отримання практичного досвіду майбутніми лікарями у Центрі наявні симулятори, які дають можливість відпрацювати техніку аускультативні серцевих тонів і дихальних шумів як фізіологічних, так і патологічних (у дорослих та дітей); провести гінекологічне обстеження;

Для отримання практичного досвіду майбутніми лікарями у Центрі наявні симулятори, які дають можливість відпрацювати техніку аускультативні серцевих тонів і дихальних шумів як фізіологічних, так і патологічних (у дорослих та дітей); провести гінекологічне обстеження;

Обхід професора Світлани ШКРОБОТ в інсультному відділенні

продемонструвати акушерську майстерність під час пологів з ревізії стінок матки; провести серцево-легеневу та церебральну реанімацію (індивідуально та в команді) із забезпеченням прохідності дихальних шляхів рото- та носогорловими повітропроводами, ларингеальною маскою, можливістю проведення конікотомії з введенням повітропроводу, вентиляцією мішком АМБУ, кардіомоніторингом пацієнта та дефібриляцією зовнішнім автоматичним або ручним дефібриляторами; вміння роботи в операційній; техніку внутрішньом'язових, внутрішньовенних, підшкірних, внутрішньошкірних, внутрішньокісткових ін'єкцій; катетеризації сечового міхура (у жінок і чоловіків); торакоцентезу; перикардіоцентезу; введення назогастрального зонда; накладання апарату зовнішньої фіксації при переломах; навичок з десмургії, догляду за хворими та ін. Все це

дозволяє поглибити підготовку якісно нового фахівця, який відповідатиме сучасним вимогам стандартів вищої освіти.

На базі навчально-оздоровчого комплексу «Червона калина» ТДМУ проводили вишколи волонтерів-медиків Київської, Вінницької, Сумської, Харківської областей. Головна мета цих заходів – підготовка кваліфікованих фахівців-інструкторів для надання допомоги в зоні проведення АТО.

У медуніверситеті працює молодіжний осередок ВГО «Всеукраїнська рада реанімації та екстреної медичної допомоги». Підготовлені студенти-інструктори з домедичної допомоги. У навчально-тренінговому центрі навчально-наукового інституту медсестринства Тернопільського державного медичного університету імені І. Горбачевського азам надання домедичної допомоги навчилися понад 600 вчителів загальноосвітніх шкіл міста.

У ТДМУ створено та оснащено сучасними манекенами і муляжами міжкафедральний тренінговий центр, в якому з різних аспектів медичних знань отримують практичні навички студенти-медики.

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНІ ЦЕНТРИ ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ

Процес реформування системи охорони здоров'я вимагає не лише відповідного матеріально-технічного, кадрового, інформаційного та й науково-методичного та педагогічного забезпечення. Постає питання підготовки фахівців, які за рівнем знань змогли б у повному обсязі надати відповідну медичну допомогу країнам.

З цієї метою у ТДМУ імені І. Я. Горбачевського за ініціативи ректора, проф. Л. Я. Ковальчука було

створено систему навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги у сільській місцевості Тернопільської області.

Новітня форма реального практичного навчання студентів-випускників нашого університету та лікарів-інтернів здійснювалася у цих новостворених навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги. Такі центри були організовані в селах Зарубинці (Збарзький район), Гнилиці (Підволочиський район), Великий Говилів (Теребовлянський район), Увисла та Косошинці (Гусятинський район). У жовтні 2010 року відбулося урочисте відкриття перших навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги у с. Зарубинці Збарзького району на базі медичного пункту поруч з музеєм-садибою І. Я. Горбачевського та в с. Гнилиці Підволочиського району на базі ФАПУ. (Продовження на стор. 9)

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА

(Закінчення. Поч. на стор. 8)
З січня 2011 року навчально-практичний центр первинної медико-санітарної допомоги працює у с. Великий Говилів Тербовлянського району, який відкрито на базі ФАПУ. У листопаді 2011 року відбулося урочисте відкриття навчально-практичного центру первинної медико-санітарної допомоги в селах Увисла та Кокосинці Гусятинського району. У селі Увисла навчально-практичний центр розташований на базі приміщення амбулаторії загальної практики-сімейної медицини.

канців, що дозволило більш ефективно виявляти хронічні та гострі захворювання. Викладачі клінічних кафедр, а також лікарі-інтерни скеровували пацієнтів у Тернопільську університетську лікарню, де завдяки найсучаснішим методам діагностики та новітнім технологіям проводили верифікацію діагнозу у хворих, які того потребували. Крім того, завдяки комп'ютерному обладнанню, підключенню до мережі «Інтернет» і програмі «Skype» студенти та лікарі-інтерни могли отримати консультацію у відеорежимі on-line з

Новозбудоване приміщення НПЦПМСД у селі Кокосинці Гусятинського району

Навчально-практичні центри первинної медико-санітарної допомоги є навчальним підрозділом ТДМУ, який забезпечує проведення навчальних і профілактичних заходів з метою запобігання та зменшення захворюваності, раннього виявлення хворих, а також диспансеризацію та надання первинної медичної допомоги населенню. Навчально-практичні центри оснащені типовим обладнанням: стоматологічною установкою сучасного зразка, електрокардіографом з можливістю дистанційної передачі електрокардіограми в Тернопільську університетську лікарню.

провідними спеціалістами університетської лікарні.

Основними функціями навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги є надання кваліфікованої медичної допомоги населенню, яке проживає в районі обслуговування, безпосередньо в НПЦПМСД та вдома; організація та проведення комплексних профілактичних заходів серед краян, спрямованих на зниження захворюваності, інвалідності та смертності; участь в організації та забезпеченні диспансеризації населення, здорових і хворих підлітків, осіб з підвищеним ризиком онкологічних, серцево-судинних та інших захворювань; організація та проведення заходів щодо санітарно-гігієнічного навчання населення, пропаганди здорового способу життя, у тому числі раціонального харчування, боротьби з курінням та іншими шкідливими звичками.

Основними завданнями діяльності навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги є надання першої та невідкладної лікарської допомоги хворим при гострих та несподіваних захворюваннях, травмах, отруєннях і нещасних випадках; надання лікарської допомоги вдома людям, які за станом здоров'я та характером захворювання не можуть відвідати амбулаторії чи перебувають на ліжковому режимі, або вирішення питання про шпиталізацію відповідно до профілю захворюваності; раннє виявлення захворювань, кваліфіковане обстеження хворих і здорових, які звернулися у навчально-практичні центри; допомога в проведенні профілактичних оглядів; диспансерний нагляд за хворими.

У навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги студенти та інтерни перебувають, як правило, протягом тижня, що дає змогу ознайомитися з реаліями сільської медицини та набувати навичок надання медичної допомоги мешканцям області різного віку, залучати майбутніх фахівців до роботи в сільській місцевості.

Запис електрокардіограми з дистанційною передачею у Тернопільську університетську лікарню

льську університетську лікарню, небулайзером, комп'ютером з встановленою програмою «Регістрація» та «Skype», мобільним зв'язком та мережею Інтернет.

Для студентів і лікарів-інтернів створено найкращі побутові умови: житловий блок з усіма зручностями, наявність супутникового телебачення, кухня із сучасним обладнанням, санвузол з душовою, індивідуальне опалення. Як правило, один раз на тиждень, а за потреби й частіше, в навчально-практичні центри виїжджали лікарі-спеціалісти клінічних кафедр медичного університету, які проводили консультативні прийоми сільських меш-

| ВІТАЄМО! |

НЕХАЙ ЗБУВАЮТЬСЯ НАЙКРАЩІ ЗАДУМИ ТА МРІЇ, А ДОЛЯ БУДЕ ЩАСЛИВОЮ!

20 листопада виповнилося 45 років деканові фармацевтичного факультету, доценту кафедри фармацевтичної хімії Дмитрові Борисовичу Коробку.

Дмитро Борисович Коробко народився 20 листопада 1971 року в м. Берислав Херсонської області в сім'ї інженерів. Після закінчення середньої школи № 3 м. Берислава з 1989 р. до 1994 р. навчався на фармацевтичному факультеті Запорізького медичного інституту.

Трудова діяльність Д. Б. Коробка пов'язана з двома вищими медичними навчальними закладами України. У Запорізькому державному медичному університеті він навчався в аспірантурі, яку закінчив дочасно (1994-1996 рр.), і працював на посадах: асистента (1996-2002 рр.) і старшого викладача (2002-2003 рр.) кафедри фармацевтичної хімії. 1996 року захистив кандидатську дисертацію на тему: «Синтез, властивості та біологічна активність деяких 7,8 дизамідених теофіліну» за спеціальністю «фармацевтична хімія і фармакогнозія» та здобув науковий ступінь кандидата фармацевтичних наук.

З 2003 р. починається трудова діяльність Дмитра Борисовича на новоствореному фармацевтичному факультеті Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського на посаді доцента кафедри фармацевтичної хімії. За роки праці на кафедрах фармацевтичної хімії

Наталією Миколаївною (теж провізором) виховують двох синів. Син Владислав продовжив династію фармацевтів.

Вельмишановний Дмитре Борисовичу!

Колективи кафедр, працівники та студенти фармацевтичного факультету ТДМУ, вся фармацевтична громадськість України глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, висококваліфікованого спеціаліста, мудрого наставника, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і слугують прикладом для молодого покоління студентів, провізорів та викладачів.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і слугують прикладом для молодого покоління студентів, провізорів та викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Дмитре Борисовичу, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного щасливого життя.

*Хай Матір Божа вас охороняє,
в душі панують мир і доброта,
Ісус Христос здоров'я посилає
на мноїї і благії літа!*

Людяність, оптимізм, порядність, здатність допомогти – це ті риси його характеру, які допомогли здобути любов та повагу всіх, хто його оточує. Дмитро Борисович з дружиною

ДО ВІДОМА

ПЛАН

ЗАХОДІВ З ПРОВЕДЕННЯ У 2016 РОЦІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЯ ПРАВА У ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

Дата	Назва заходу	Відповідальні особи
5.12.2016	Обговорення зі студентами проблематики захисту прав людини	юридичний відділ, декани
5-9.12.2016	Репрезентація видань про права людини та літератури правового змісту, оформлення тематичних стендів у бібліотеці університету	бібліотека
6-7.12.2016	Вечір запитань-відповідей щодо роз'яснення норм законодавства України у сфері захисту прав учасників Антитерористичної операції, членів їхніх сімей та внутрішньо переміщених осіб	юридичний відділ
8.12.2016	Семінар на тему «Права внутрішньо переміщених осіб»	юридичний відділ
9.12.2016	Бесіди виховного характеру зі студентами щодо роз'яснення вимог чинного законодавства України у сфері охорони здоров'я та відповідальності за їх порушення	декани факультетів
5-9.12.2016	Висвітлити у газетах «Медична академія» та «Університетська лікарня», на офіційному веб-сайті ТДМУ імені І.Я. Горбачевського проведені заходи під час Всеукраїнського тижня права	юридичний відділ

КОЛИ ПЕЧІНКА ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ

(Продовження. Поч. у № 20-21)

Михайло АНДРЕЙЧИН,
член-кореспондент НАМН
України, професор ТДМУ

Минуло п'ять років. Мій колишній пацієнт був здоровий та самовіддано працював на благо закладу, який очолював. Завдяки наполегливості й умінню заводити потрібні знайомства він зумів значно зміцнити матеріальну базу вишу та поліпшити показники роботи колективу. Але доля розпорядилася по-іншому. Ця здібна та добра людина раптово померла в розквіті сил і можливостей. Причина — тяжкий інфаркт міокарда. А жаль, бо, маючи неабиякий хист керівника, він міг би дати ще багато користі. Через кілька місяців я наважився поговорити з патологоанатомом. Мені важливо було дізнатися, в якому стані була печінка померлого. Спеціаліст відповів: «Тканина печінки була цілком здорова. Жодних морфологічних ознак хронічного гепатиту не виявлено».

Із холестатичною формою вірусного гепатиту доводилося стикатися багаторазово. З пам'яті вириває симпатичний молодий фельдшер одного із сіл на Тернопільщині, який також страждав на сильне свербіння, що турбувало понад місяць. Під час нападу нестерпного свербежу хворий лягав горілиць на оголену панцирну сітку лікарняного ліжка та терся до неї. Майже щодня його відвідувала дружина. Щоразу розмовляли через вікно палати, що була на другому поверсі. Наприкінці кожної розмови пацієнт просив дружину прийти наступного дня о точно визначеній годині, пояснюючи це тим, що в інший час він лежатиме під крапельницею або піде на процедури чи додаткове обстеження, чи буде обхід лікарів. Того ж дня пополуноді приходила інша молода жінка. Після «щебетання» вони домовлялися про наступну зустріч теж о чітко визначеній годині. Хворі й персонал дуже швидко збагнули, що наш пацієнт аж ніяк не бажав, щоб жінки зустрілися під вікном лікарні. Всі з нетерпінням чекали на ймовірну зустріч, але цього так і не сталося. Вже через тиждень цих перемовин я покликав «кавалера» на чоловічу розмову. Він пояснив мені свою поведінку тим, що з першою жінкою живе шість років, але вона не може завагітніти. Сам обстежувався й переконаний, що здоровий. Виховна бесіда подіяла лише на кілька днів. Інші пацієнти його не видали. Мабуть, спрацювала чоловіча солідарність.

Можливо, я б забув цю подвійну гру, якби не одне спостереження. Весняної пори мене покликав наш викладач Г. Пізар до вікна й запропонував поспостерігати за горлицями, які майстрували гніздо на дереві. Сказав, що це «чоловік і жінка», у них мир та дружба, а на сусідньому дереві ще одна горлиця, вона одначка, пари не має. Через кілька хвилин «жінка» полетіла шукати будівельний матеріал. І зразу ж прилетіла одначка, сіла на недобудоване гніздо та почала мило воркотіти. Аж от повертається перша з гілочкою у дзьобі. Друга негайно відлітає на інше дерево. Так повторювалося кілька разів. Я не мав змоги дочекатися, чим закінчилося змагання, але

зрозумів, що конкуренція — природне явище.

У 80-ті роки минулого століття серед тяжкохворих переважали пацієнти з гепатитом В, який характерний схильністю до ускладнень. Мені як доценту довелось консультувати жінку, яка до захворювання працювала кухаркою в залізничному ресторані. Її долі не можна було позаздрити. Чоловік зловживав алкоголем і періодично бешкетував. Якось увечері прийшов напідпитку та заявив, що дуже голодний. Але жінка ще не встигла зварити борщ з реберцями, який він любив, бо почувалася слабою. В нападі люті він її вдарив і виштовхав з помешкання. І ця нещасна жінка простояла до ранку в під'їзді багатоквартирного будинку, соромлячись попроситися до сусідів. Фізична травма, переохолодження й психічне переживання зробили свою кепську справу: вже через добу в нещасної підвищилася температура тіла і приєднались нудота та блювання, а наступними днями — ще й жовтяниця, яка швидко посилювалася. Хвороба перебігала дуже тяжко, через тиждень хвора втратила свідомість. У комі перебувала понад п'ять діб і померла. Повідомлення лікарів її чоловік зустрів на підпитку.

Із усіх видів вірусних гепатитів чи не найлегше перебігає гепатит А. Вірус цього гепатиту передається від хворої людини через зожиту воду й забруднені ним харчі. Сприйнятливість дуже висока. Тому вже у дитячі роки, переважно в дошкільні й перші шкільні, відбувається зараження. Але ця хвороба самовиліковна. Після початку жовтяниці його виділення припиняється, і хворий стає практично не заразним. Парадокс у тому, що в перші дні захворювання встановити діагноз найчастіше не вдається. Коли ж почалася жовтяниця, діагноз видно на відстані. Хворого негайно шпиталізують в інфекційне відділення та ізолюють, але він уже, по суті, не заразний.

Вірусні гепатити можуть перебігати в безжовтяничній формі, тобто запалення печінки може не супроводжуватися жовтяницею. Але інші зміни в печінці наявні. Позаяк жовтяниці нема, частіше виникають труднощі в діагностиці гепатиту, на заваді розпізнання також порівняно легкий перебіг недуги. Якось я зустрів знайомого доцента у вестибюлі адміністративного корпусу медичного університету. Колега попросив допомоги, мовляв, непокоять значна слабкість, втрата апетиту та гіркота в роті. Кілька разів звертався до дільничного терапевта й невропатолога, які проте не виявили конкретного захворювання; в загальному аналізі крові — без змін. Оскільки хворий належав до трудолюбивих, то його погане самопочуття пояснили втому й порадили відпочити. Тиждень відпочивав, але поліпшення не настало. Питаю, чи болить живіт. Відповідь — негативна. Пропоную зайти у вільне приміщення, де оглядаю хворого «з голови до ніг». Знаходжу збільшення печінки та селезінки. Водночас дізнаюся, що у хворого дещо темніша, ніж завжди,

сеча. У зв'язку з підозрою на безжовтяничну форму гепатиту призначаю відповідне лабораторне обстеження. Діагноз підтвердився. В пацієнта виявили гепатит С у гострому періоді захворювання. На жаль, лікарі першої ланки почасти забувають про наявність безжовтяничної форми вірусних гепатитів. Без належного лікування це призводить до небажаних наслідків — переходу гострого гепатиту в хронічну форму, а згодом може розвинутися цироз печінки.

Майже щомісяця до нас звертаються хворі зі загостренням хронічного гепатиту або навіть з декомпенсацією цирозу печінки та кажуть, що досі були здорові. Це велика проблема, яку можна розв'язати лише у результаті високоякісних періодичних обстежень усього населення. Однак держава вкотре на етапі реформ: диспансеризація вже не проводиться, як це було в минулому, а сімейна медицина ще сповна не відлагоджена. За таких обставин помітно збільшилася частота запущених випадків вірусного гепатиту, а це призводить до почастищення інвалідності.

Ніколи не забуду розпач і лементування молоді жінки, матері двох дітей. Схлипуючи, багато разів повторювала, що ще два тижні тому чоловік був здоровий та успішно займався бізнесом. Тепер з'ясувалося, що у нього «цироз з водою в животі». Пацієнт підтвердив, що лише два тижні тому в нього почав збільшуватися живіт і виникла задихка. Щоправда, майже місяць тому зменшився апетит, і чоловік почав відчувати тягар під ямокю після їди. Скористався порадою старшого приятеля і почав вживати «адамові краплі». Приймав перед їдою 50-100 грамів самогонки-перваку. Тепер зрозумів, що цим собі шкодив. Таке «лікування» безперечно сприяло декомпенсації цирозу печінки. Але до цирозу він крокував, мабуть, п'ять-сім років. Подальше обстеження засвідчило наявність у хворого цирозу печінки з асцитом і жовтяницею — як наслідок нелікованого гепатиту С.

Один з важливих принципів боротьби з інфекційними хворобами полягає в їх ранній діагностиці, ще до специфічних ознак, у разі вірусних гепатитів — до початку жовтяниці. У випадку вірусного гепатиту В переджовтяничний період хвороби може тривати кілька тижнів і навіть більше місяця. У цей час хворого турбують загальна слабкість, швидка втома, зниження і навіть втрата апетиту, болі в суглобах тощо. Ще в радянський період на наш розгляд потрапила скарга з районного міста. Писала колгоспниця, яку протягом місяця турбувала ломота в крижах і великих суглобах. Вона багаторазово зверталася до районної поліклініки, де її обстежили, але нічого серйозного не виявили. Врешті-решт у лікарів обіравався терпець, й вони прямо заявили хворій, що та здорова, ба — симулянтка та порадили йти на колгоспне поле збирати врожай, адже настали жнива. Невдовзі після такого вердикту в пацієнтки пожовтіли склери та шкіра, потемніла сеча й побілів кал. Хвору негайно спрямували в лікарню з діагнозом «вірусний гепатит». Це був урок для місцевих лікарів: не можна поспішати з висновком про стан

пацієнта, який просить медичної допомоги. Про таке варто було б знати молодим лікарям, які частіше, ніж досвідчені, поспішають з діагнозом.

Парадоксальні ситуації виникають і в процесі лікування. Уявіть дитину, яку шпиталізовано у зв'язку з жовтяницею. Вже через кілька днів батьки хочуть радикальних змін на краще, але жовтяниця наросла, стан хворої дитини погіршився. Терпіння у батьків вичерпується, і в них закрадається думка, що лікування неправильне. А тут ще близькі чи знайомі підказують, що можна швидковилікуватися травами. Без відома лікаря хворому приносять відвар трав — і о диво! — жовтяниця почала спадати, й за кілька діб хворий одужав. Зрозуміло, що цей швидкий успіх приписують лікувальним травам. Насправді ж така особливість гепатиту А: легкий, короткочасний перебіг і швидке одужання. Приймання відвару лікарських трав передувало природному одужанню хворого. Гепатит А почасти призводить до епідемічних спалахів у населених пунктах. До лікування хворих долучаються знахарі-травники й заробляють дешевий авторитет там, де позитивно спрацювала природа.

Важливо зазначити, що лікування жовчою травами, а саме ними користується населення, у жовтяничний період хвороби протипоказане. Адже хвора печінка виділяє мало жовчі або навіть припиняє на короткий час її виділення. Орган занедужав, і йому потрібен спокій, а тут дають жовчою трави й, по суті, змагають батогом, змушуючи виробляти жовч. Отже, якщо за жовтяниці хворий споживає відвар жовчою трав, то він одужує не завдяки, а всупереч такому лікуванню. Одужання настає в результаті великих компенсаторних можливостей печінки та сили імунітету, яка зростає швидко та звільняє організм від вірусу.

У перший рік мого завідування кафедрою інфекційних хвороб до мене в кабінет зайшов студент-гуртківець. На шостому році навчання він дуже зацікавився інфекційними хворобами, а найбільше — вірусними гепатитами. Повідомив, що в його селі хворих дітей рятували відваром лушпиння цибулі. Попросив дозволу випробувати цей «народний метод» в умовах клініки. За першого візиту я йому відмовив, бо про таке лікування ніколи не чув і не читав. Увечері переглянув книги з фітотерапії, на той час мав їх майже два десятки, і також не знайшов нічого про подібне лікування. Почав логічно міркувати, що це — сильний барвник, адже його в народі використовують для фарбування великодніх крашанок. Якщо такий барвник потрапить в організм людини, то, очевидно, кров доправить його у печінку, а відтак він повинен розкласитися на водорозчинні частинки та вивестися із сечею або ж у нерозчинному вигляді зі жовчю у дванадцятипалу кишку. За будь-яких шляхів метаболізму буде додаткове навантаження на хвору печінку. Довгенько я вагався, але студент умовляв мене. Про майбутній експеримент неодноразово мовилися в колі лікарів клініки. Врешті-решт, ми вирішили спробувати.

Підібрали волонтерку з легким

перебігом гепатиту, мабуть, це був гепатит А, але тоді ще поділу гепатитів на етіологічні різновиди наука не знала. Я детально поінформував хвору про «народний» метод лікування. Вона зразу ж погодилася, бо в її сім'ї не раз лікувалися травами. В особі цієї пацієнтки студент-гуртківець отримав союзника у випробуванні відвару цибульного лушпиння. Ми вирішили ризикнути... й обпеклися. Вже через два дні такого лікування почала наростати жовтяниця, погіршилися самопочуття хворої та біохімічні показники функціонального стану печінки. Іншими словами, загострилася хвороба, яка до того перебігала гладко. Про будь-яку іншу причину, крім цибулини, ми не видали. Довелося негайно припинити експеримент і підсилити традиційне, науково обґрунтоване лікування.

Я дуже переживав у зв'язку з такою невдачею. Хвора це бачила і заспокоювала мене, а мало бути навпаки. Але вона не знала, що загострення вірусного гепатиту збільшує в кілька разів імовірність переходу гострої форми захворювання у хронічну. В нашій пацієнтки цього не сталося. Мабуть, у неї таки був гепатит А, що, як відомо, не набуває хронічного перебігу. На щастя, через тиждень стан хворої поліпшився, й невдовзі вона виписалася здоровою.

Мені прикро згадувати про цю подію. До речі, щойно стан хворої погіршився, гуртківець зник. Більше я його не бачив, хоча кілька разів переказував через його однокурсників, щоб прийшов для обговорення ситуації. Тут я зіткнувся з людською слабкістю та небажанням ділити відповідальність. Хоча якої відповідальності можна було очікувати від студента? Вона падала лише на мене. Більше я не дозволив робити подібні експерименти в клініці. Це був урок на все мое подальше професійне життя.

Попередніми роками, як і наступні, мені доводилося стикатися із самолікуванням пацієнтів без погодження з лікарем. Ще в роки асистентства двічі на місяць мав нічні чергування у всій лікарні. Одного разу мене покликали негайно зайти в палату, бо у хворого з вірусним гепатитом почалося, без видимої причини, блювання. Запитав, чому це трапилось, але хворий не захотів відповідати. Це був молодий пацієнт, поруч у палаті перебували також юнаки. На мої спроби з'ясувати причину вони відповіли хихиканням, а потім сказали, що хворому мати принесла сирий жовтий міхур щойно зарізаній курки і дала проковтнути. Згодом при зустрічі жінка мені пояснила, що жовч, яка розлилася по всьому організму, в народі «збирають» саме таким способом. Іншими словами, «клин вибивають клином». На щастя, хворому це серйозно не зашкодило, обійшовся лише блюванням. Кілька разів пацієнти та лікарі підказували мені, що хворі споживають воші з такою ж метою — позбутися жовтяниці. Зрозуміло, що подібне «лікування» жодною користі не дало. Це були прояви забобонів і свідчення недостатньої санітарно-гігієнічної культури в частині населення. Але й лікарям слід дорікнути щодо недостатньої освітньої роботи серед людей.

ДАЛІ БУДЕ

ЛЮДИНА З БАГАТИМ НАУКОВИМ І ДУХОВНИМ СВІТОГЛЯДОМ

26 листопада виповнюється 75 років завідувачу кафедрою управління та економіки фармації з технологією ліків ТДМУ, професору Тарасові Андрійовичу ГРОШОВОМУ.

Вельмишановний Тарасе Андрійовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 75-літтям!

Після закінчення Львівського медичного інституту та навчання в аспірантурі, викладацької та наукової ро-

боти у Львівському і Запорізькому медичних інститутах, захисту кандидатської і докторської дисертацій, п'яти років роботи на відповідальних посадах у ВАТ «Галич-фарм», у Тернопільському медуніверситеті імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 14-літній трудовий шлях завідувача кафедри: спочатку фармацевтичних дисциплін, а згодом – управління та економіки фармації з технологією ліків. Особливо цінимо Вашу діяльність

на посаді декана в час становлення фармацевтичного факультету.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як видатного, відомого в Україні та за її межами вченого-фармацевта, досвідченого педагога й вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків. Активною є Ваша громадська

діяльність як головного редактора журналу «Фармацевтичний часопис», члена редколегії щетрьох науково-практичних журналів, члена спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій.

Ваші досягнення в науці, педагогічній та громадській діяльності, працелюбність, порядність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування нови-

ми поколіннями студентів, молодих лікарів і науковців.

Бажаємо Вам, вельмишановний Тарасе Андрійовичу, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових здобутків у Вашій благородній діяльності, добробуту, душевного спокою, людського тепла, родинного благополуччя й затишку, активного та щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,
Достатком, щирістю
і сонячним теплом,
Хай буде вірних друзів в ній багато,
Прихильна доля огорта
крилом!

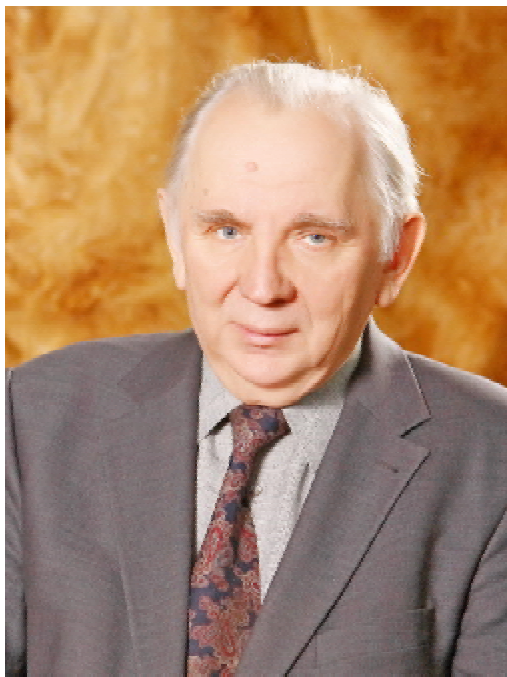
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

Тарас Андрійович Грошовий народився 26 листопада 1941 року в селі Лежанівка Гусятинського району Тернопільської області. Після закінчення Товстенської середньої школи Гусятинського району 1958-1960 рр. навчався на фельдшерському відділенні Львівського медичного училища № 1 та отримав диплом фельдшера. З 1960 до 1963 р. відбував чинну службу в армії як військовий фельдшер і начальник полкової аптеки. Протягом 1963-1968 рр. навчався на фармацевтичному факультеті Львівського медичного інституту, який закінчив з відзнакою. З лютого до вересня 1968 р. працював завідувачем аптеки № 126 м. Борислав Львівської області. 1968 р. вступив до аспірантури при кафедрі технології ліків Львівського медичного інституту, яку закінчив 1971 року. Протягом 1971-1975 рр. працював асистентом кафедри технології лікарських форм і галенових препаратів Львівського медичного інституту. 1973 р. під керівництвом професора В.Т. Позднякової захистив кандидатську дисертацію на тему: «Исследование некоторых полимерных пленкообразующих соединений для покрытия таблеток в псевдосжиженном слое» і в жовтні 1974 р. йому присуджено нау-

ковий ступінь кандидата фармацевтичних наук.

1975 року Тарас Андрійович переїхав на роботу в м. Запоріжжя, де працював спочатку асистентом, а 1979-1987 рр. – доцентом кафедри технології ліків Запорізького медичного інституту. 1980 р. Т.А. Грошовому присвоєно звання доцента. 1987 р. розпочав написання докторської дисертації. 1989 року успішно захистив докторську дисертацію на тему: «Оптимизация процессов создания и исследования таблетированных лекарственных препаратов» і 1991 р. отримав атестат професора. Впродовж 8 років (1989-1997 рр.) очолював кафедру організації та економіки фармації Запорізького медичного університету.

1997 р. Т.А. Грошовий повернувся до Львова, де працював заступником президента з наукової роботи та маркетингу, з 1998 року – директором з розвитку підприємства, а з 1999 р. до грудня 2002 р. – директором з науки ВАТ «Галичфарм». У цей час за сумісництвом працював

професором кафедри біологічно активних сполук, біофармації і біотехнології НУ «Львівська політехніка», впродовж 1999-2001 рр. був професором кафедри технології ліків і промислової фармації Львівського медичного університету імені Данила Галицького. З 2002 до 2006 рр. професор Т.А. Грошовий працював деканом фармацевтичного факультету Тернопільського державного медичного університету імені І. Я. Горбачевського, одно-

часно – завідувачем кафедри фармацевтичних дисциплін, заразом – завідувач кафедри управління та економіки фармації з технологією ліків.

Сфера наукових інтересів професора Т.А. Грошового дуже широка, він займається розробкою та вдосконаленням технології таблетованих лікарських форм; опрацюванням технології нанесення полімерної плівки на таблетки в псевдозріженому шарі; створенням м'яких лікарських форм; питаннями оптимізації багатфакторних процесів фармацевтичної технології за допомогою математичного планування експерименту; промисловим фармацевтичним маркетингом.

Т.А. Грошовий є автором понад 600 наукових праць, у тому числі трьох монографій, двох навчальних посібників, понад 10 наукових праць у вигляді окремих брошур, 34 патентів на винаходи та деклараційних патентів. Співавтор восьми збірників нормативних актів з організації роботи аптечних підприємств «Фармацевтичне законодавство», двох нововведень, чотирьох навчальних програм для студентів вищого фармацевтичного навчального закладу та фармацевтичних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів ак-

редитації з дисципліни «Патентознавство».

Підготував двох докторів та 21 кандидата наук. Як непересічна особистість, інтелектуал, працелюб, людина стратегічного мислення та активної життєвої позиції професор Т.А. Грошовий зробив значний внесок у розбудову й становлення української фармацевтичної науки, розвиток громадських організацій.

Тарас Андрійович – людина з багатим духовним і науковим світоглядом, тактовний та вимогливий керівник, яскравий приклад відданості, патріотизму й любові до України.

Свій ювілей він зустрічає у розквіті творчих і духовних сил, в оточенні учнів, студентів, колег і друзів-однодумців.

Колектив кафедри управління та економіки фармації з технологією ліків, працівники і студенти Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського, вся фармацевтична громадськість Тернопілля щиро вітають Тараса Андрійовича з важливою датою в його житті й бажають йому доброго здоров'я, наснаги, нових здобутків і щасливого довголіття, завжди залишатися вірним своїм принципам та життєвому кредо.

18 листопада відзначила ювілейний день народження ветеран ТДМУ, кандидат біологічних наук Володимирова Володимирівна КУШНІР.

Вельмишановна Володимирова Володимирівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення біологічного факультету Чернівецького державного університету, шести років практичної роботи за спеціальністю, у Тернопільському медуніверситеті імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 30-літній трудовий шлях: спочатку асистента кафедри біології, а останні три роки – старшого наукового співробітника з виконання госпдоговірної наукової теми, викладача підготовчих курсів.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх служ-

бових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як куратора студентських груп, відповідальної за виховну роботу на першому курсі, лектора товариства «Знання», учасника медико-просвітницьких бригад вик-

ладачів, які виступали перед студентами області.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів. Бажаємо Вам, вельмишановна Володимирівно, доброго здоров'я, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, щасливого довголіття.

Бажаємо щастя,
здоров'я і сили,
Щоб довгі літа плечей
не схилили,
Щоб спокій і мир панували
на світі,
Щоб радість знайшли Ви
в онуках і дітях!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ЕРУДИТИ

БРЕЙН-РИНГ ПРО ІСТОРІЮ ТДМУ

Студентське наукове товариство Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського для всіх майбутніх медиків зор-

го та стоматологічного факультетів. Питання вікторини стосувалися історичного становлення вишу, відомих діячів науки ТДМУ та сьогодення університету.

У стислий час потрібно було швидко дати правильну відповідь.

За підсумками всіх раундів перемогу здобули студенти, які є членами СНТ, представники медичного факультету

ганізувало брейн-ринг «Віхами історії ТДМУ». Позмагатися в ерудиції вирішили найкращі студенти товариства, медично-

тету посіли друге місце, а третє дісталось майбутнім стоматологам.

Прес-служба ТДМУ

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ПОСАД:

НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:
— доцента кафедри загальної хірургії — 1 посада;
— доцента кафедри анестезіології та реаніматології — 1 посада;
— доцента кафедри іноземних мов — 1 посада;

— доцента кафедри внутрішньої медицини № 1 — 1 посада.
Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше п'яти років.
НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:
— доцента кафедри фармакогнозії з медичною ботанікою — 1 посада;
— доцента кафедри клінічної фармації — 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше п'яти років.
НА ФАКУЛЬТЕТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ:
— доцента кафедри хірургії № 2 — 1 посада;

— доцента кафедри внутрішньої медицини № 2 — 1 посада.
Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше п'яти років.
У НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ:
— доцента кафедри терапії — 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше п'яти років.
Термін подачі документів — один місяць з дня оголошення.
Звертатися: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

ДІЙСТВО

ВЕЧІР ПОЛОНЕЗУ

Чимало польської молоді здобуває фах медика у Тернопільському державному медичному університеті імені І.Горбачевського. 11 листопада — дуже важлива дата для поляків, адже цього дня 1928 року моя держава отримала незалежність після 123-річного загарбання.

Цьогоріч 11 листопада студенти з Польщі спільно святкували під час «Вечора полонезу», організованого осередком навчання та відпочинку «Moja Polska» («Моя Польща») у «Бункермузі». Гості взяли участь у конкурсах та вікторинах, за допомогою яких перевіряли знання польської мови, культури та історії. Українці, які цікавляться польською культурою, продемонстрували високий рівень знань. Комунікаційною точкою дотику став полонез — польський народний танець. Спершу майстри клубу «World Dance» навчили всіх бажаючих базових кроків та елементів танцю. Після цього майстер-класу

Polka», танцювальному клубу «World Dance» та галереї «Бункермуз» за чудову ініціативу. Мали не лише чудову нагоду відсвяткувати важливий для нас день, а й відчувати велику симпатію та зацікавлення культурою польського народу українських друзів. Також разом зі студентами на заході були присутні доцент кафедри фармакології з медичною ботанікою Марія Шанайда та фахівець відділу міжнародних зв'язків Юлія Починок.

«Організувати такі імпреди — це вже добра традиція, започаткована осередком. Головна мета — краще ознайомити тернополян з мовою та культурою Польщі, щоб наш західний сусід сприймався не через призму «кордон-заробітків-шопінг», а, власне, як велика й дуже цікава нація, яка має багато спільного з нами, але також чимало відмінного», — розповіла організатор заходу Наталія Лобас.

грайся навчаючись. Саме такий підхід і визначив концепцію вечора. Учасникам було запропоновано нестандартний майстер-клас з читання польською мовою, різні конкурси та вікторину «Що ти знаєш про Польщу?». Приємним завершенням стала маленька лотерея з призами від осередку «Moja Polska». Хоча вечірка була

розрахована на україномовну публіку, родзинкою стала участь польських студентів. Найголовніше, що під час заходу відбулося тісне спілкування представників двох націй. Також до Дня незалежності Польщі «MojaPolska» підготувала дві невеличкі експозиції. Одна «Легендарні та міфічні створіння у польській культурі» розповіла відвідувачам про таких знакових для польської культури істот, як Варшавська Русалка, Вавельський Дракони, Ляйконік та ін. Інша виставка «Це не те, про що ви подумали» складалася з добірки так званих «фальшивих друзів перекладача» — слів, які дуже подібно звучать українською та польською мовою, але мають цілком інше значення.

Свято вдалося й присутні відчули себе причетними до польської культури та традицій. Бо ж недаремно кажуть, що близький сусід — те саме, що далекий родич.

Хуберт МІКОША, голова Асоціації студентів Польщі ТДМУ

су станцювали спільний фрагмент полонезу під музику Шопена. То був незабутній вечір. Студенти ТДМУ та всі учасники заходу щиро вдячні організації «Moja

Осередок «Moja Polska» навчає дітей та дорослих польської мови. При цьому одним з основних засад його роботи є педагогіка відпочинкових заходів — вчися граючись,

Відповіді на сканворд, вміщений у № 21, 2016 р.

1. Жом. 2. Чохол. 3. Східний. 4. Демарш. 5. Йодинол. 6. Авокадо. 7. Мо. 8. «Монд». 9. Овоч. 10. Ківш. 11. Вахх. 12. Маслюк. 13. Декада. 14. Аргамак. 15. Динозавр. 16. Ерот. 17. Лем. 18. Рай. 19. Христос. 20. Га. 21. Отологія. 22. Караоке. 23. Какао. 24. Гну. 25. АСУ. 26. МЗС. 27. Око. 28. Тло. 29. Ют. 30. Ксерокс. 31. Квас. 32. Зозуля. 33. Крос. 34. Аа. 35. Гралі. 36. Ананас. 37. Гра. 38. Йот. 39. Буй. 40. Трон. 41. Нора. 42. «Сторжарі». 43. Акан. 44. Бард. 45. Лот. 46. Рок. 47. Ятір. 48. Сноб. 49. Тік. 50. Крах. 51. Корсар. 52. Ара. 53. Сонечко. 54. Ка. 55. Ему. 56. Мі. 57. Испит. 58. РГ. 59. Раса. 60. Гус. 61. Колиба. 62. Крем. 63. Охра. 64. Ми. 65. Гать. 66. Зубр. 67. Чизель. 68. Три. 69. Едіта. 70. Уд. 71. Спина. 72. Лак. 73. Бі. 74. Барс. 75. Айва. 76. Вія. 77. РАН. 78. Арт. 79. Батат. 80. Аварі. 81. Іран. 82. Ясна.

Відповіді у наступному числі газети **СКАНВОРД**

3. «Серце» авто	6.	1. Острів в Індонезії	2. Верхній бог вікінгів	4. Доля	5. Несуча частина авто
7. Доглядає дитину	8. Металевий стрижень	9. Старий ЗІЛ	10. Знак зодіаку	11. Образ	12. З неї загоряється полум'я
13. Водокрут	14. Запечена частка	15. Вектор	16. Нога	17. Гараж для літаків	18. Поновелення
19. Літочислення	20. Рос. фокусник	21. Канат	22. Питтейний заклад	23. Модель	24. Оптичний пристрій
25. Професонал	26. Городня культура	27. Жаба	28. Станція техобслуговування	29. Зелений острів з водою	30. Страшна баба
31. Карусель	32. Співочий колектив	33. «Око» авто	34. Стандривага	35. Цибульна рослина	36. Виконавець вирую
37. Нанизані на нитку предмети	38. Сотка	39. Свійська тварина	40. Річка в Індії	41. Геометрична фігура	42.
43. 12 місяців	44. Приміщення	45. 3,14	46. Літаюча тарілка	47. Комаха	48. Телефонна станція
49. Найбільший з живих птахів	50.	51. Чин	52. Католицький священик	53. Губи	54. Кондитерський виріб
55. Вірш Т. Шевченка	56. Порція	57. Старослов'ян. літера	58. Літак	59.	60. Підкакування предмета під кутом
61. Морський розбійник	62. Кормова частина судна	63. Поміщик у Туреччині	64. Латинська літера	65. Порода свиней	66. Пустеля у Чилі
67. Віслок	68. Лепта	69. Хімічний елемент	70. Покришка	71. Нота	72. Орган зору
73. Парусинове накриття	74. Літак	75. Спорт клуб	76. Ятір	77.	78. Скарбниці
79. Телятина	80. Балка	81. Ім'я Бальзака	82. Страус	83. Народна казка	84. Польова квітка
85. Заборона	86. Соляна стравя	87.	88.	89.	90.